

Bureau voor Archeologie Rapport 972

Rijksstraatweg 85, Baambrugge, gemeente De Ronde Venen: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase

Colofon

titel: Bureau voor Archeologie Rapport 972. Rijksstraatweg 85,
Baambrugge, gemeente De Ronde Venen: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de
verkennde fase

auteur: A. de Boer (KNA senior prospector)

datum: 8 mei 2023

ISSN: 2214-6687

© Bureau voor Archeologie

Koningsweg 244 Utrecht

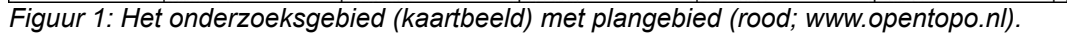
T 030 245 18 95

E info@bureauvoorarcheologie.nl

I <https://www.bureauvoorarcheologie.nl>

Administratieve gegevens

Projectnummer	2020092801
Provincie	Utrecht
Gemeente	De Ronde Venen
Plaats	Baambrugge
Toponiem	Rijksstraatweg 85
Centrum locatie (m RD)	128.050; 473.170 (x; y)
Omvang plangebied	8.470 m ²
Kadastrale gegevens	gemeentecode: 64, sectie: A, nummer(s): 3952
ARCHIS onderzoeksmeldingsnummer	4915261100 (ABU); 4916614100 (ABO)
Soort onderzoek	een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase
Opdrachtgever	SAB
Uitvoerder	Bureau voor Archeologie
Kaartblad	31E
(RO) kader onderzoek	Bestemmingsplanwijziging
Periode van uitvoering veldwerk	Woensdag 11 november 2020
Bevoegde overheid	Gemeente De Ronde Venen
Deskundige namens bevoegde overheid	Omgevingsdienst Regio Utrecht
Status goedkeuring bevoegde overheid	Onbekend.
Beheerder en plaats van documentatie	Digitale documentatie: ARCHIS en E-Depot Vondstdocumentatie: geen vondsten

Inhoudsopgave

	Samenvatting.....	8
1	Inleiding.....	9
	1.1 Doelstelling en vraagstelling.....	9
2	Bureauonderzoek.....	11
	2.1 Methode.....	11
	2.2 Onderzoeksgebied en toekomstig gebruik.....	11
	2.3 Huidige situatie.....	12
	2.4 Aardwetenschappelijke waarden.....	13
	2.5 Historische situatie.....	14
	2.6 Mogelijke verstoringen.....	16
	2.7 Archeologische en bouwhistorische waarden.....	16
	2.8 Gespecificeerde verwachting.....	20
3	Booronderzoek.....	23
	3.1 Inleiding.....	23
	3.2 Methode.....	23
	3.3 Resultaten en geologische interpretatie.....	24
	3.4 Archeologische interpretatie.....	25
4	Waardstelling en Selectieadvies.....	26
5	Conclusie.....	27
6	Advies.....	30
7	Literatuur.....	31
	Figuren.....	34
	Bijlage 1: Boorbeschrijvingen.....	67

Lijst met Figuren

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (kaartbeeld) met plangebied (rood; www.opentopo.nl).....	4
Figuur 2: Topografische kaart.....	34
Figuur 3: Luchtfoto 2018.....	35
Figuur 4: Uitsnede uit de archeologische beleidskaart van 2017 (Van Heeringen e.a. 2017).....	36
Figuur 5: Bestaande (boven) en nieuwe (onder) situatie.....	37
Figuur 6: Projectie van bestaande bebouwingscontouren uit BAG op nieuwe situatie.....	38
Figuur 7: Foto's van de huidige situatie.....	39
Figuur 8: Luchtfoto huidige situatie.....	40
Figuur 9: Bouwjaren volgens BAG (Kadaster 2013).....	41
Figuur 10: Verbeelding Beschermd dorpsgezicht Abcoude en beschermd dorpsgezicht Baambrugge Gemeente De Ronde Venen beheersverordening.....	42
Figuur 11: Verbeelding Bestemmingsplan Abcoude Buitengebied De Ronde Venen bestemmingsplan onherroepelijk (2011-11-23).....	42
Figuur 12: Geologische kaart Utrecht Oost (Meene, Meerkerk, en Staay 1988). 43	
Figuur 13: Geologisch profiel bij Baambrugge (Meene, Meerkerk, en Staay 1988).	44
Figuur 14: Beddinggordels (Cohen e.a. 2012).....	45
Figuur 15: Bodemkaart (Stichting voor Bodemkartering 1970).....	46
Figuur 16: Geomorfologische kaart (De Lange e.a. 1969).....	47
Figuur 17: Hoogte-reliëfkaart (Kadaster en PDOK 2014).....	48
Figuur 18: Hoogte-reliëfkaart detail (Kadaster en PDOK 2014).....	48
Figuur 19: Uitsnede uit een kaart van Beeldsnijder uit 1575 Beeldsnijder 1575. Het plangebied ligt ongeveer in de cirkel.....	49
Figuur 20: Kaart uit de 17 ^e eeuw van het Hoogheemraadschap Rhijnland (Douw en Van Brouckhuijsen 1647).....	49
Figuur 21: Nieuwe accurate kaart van Amstelland, met een gedeelte van Sticht, Rhynlandt en Noorthollandt (Drogenham 1700).....	50
Figuur 22: Militaire kaart uit de 18 ^e eeuw van Noord-Holland (Ketelaar 1769)...	51
Figuur 23: Kadastrale minuut 1811-1832 ('HISGIS Utrecht' 2015), overzicht (boven) en detail (onder).....	52
Figuur 24: Ligging van (grotendeels verdwenen) buitenplaatsen geprojecteerd op de kadastrale minuut.....	53
Figuur 25: 386-1000-ABCOUDE-1898.....	54
Figuur 26: Kaart circa 1924 (Onbekend 1924).....	54
Figuur 27: 386-1004-ABCOUDE-1931.....	55
Figuur 28: 31E-1948-Mijdrecht.....	55
Figuur 29: Contouren van de bestaande bebouwing geprojecteerd op de kadastrale minuut.....	56
Figuur 30: 31E-1959-Mijdrecht.....	57
Figuur 31: 31E-1969-Mijdrecht.....	57
Figuur 32: 31E-1981-Mijdrecht.....	58
Figuur 33: 31E-1988-Mijdrecht.....	58
Figuur 34: 31E-1992-Mijdrecht.....	59
Figuur 35: Luchtfoto 9 september 1945 (RAF 1940-45; WUR library ID: 364461).	59

Figuur 36: Putten en kelders.....	60
Figuur 37: Archeologische terreinen (rood), vondstlocaties (geel) en zaken (blauw) uit ARCHIS (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2020).....	61
Figuur 38: Vergrootte uitsnede van de ARCHIS gegevens van fig. 37.....	62
Figuur 39: Boorpuntenkaart met archeologische indicatoren.....	63
Figuur 40: Getekende boorprofielen in schematische west-oost doorsnede.....	64
Figuur 41: Zone met mogelijk archeologische resten binnen rode onderbroken lijn, geprojecteerd op de kadastrale minuut (boven) en op de actuele situatie (onder).....	65
Figuur 42: Zone met mogelijk archeologische resten binnen rode onderbroken lijn geprojecteerd op de nieuwe situatie.....	66

Lijst met Tabellen

Tabel 1: Aardkundige waarden.....	14
Tabel 2: Bekende archeologische waarden tot ca. 500 m van het plangebied...	20

Samenvatting

Bureau voor Archeologie heeft een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen uitgevoerd voor de herontwikkeling van een perceel aan de Rijksstraatweg 85 te Baambrugge.

De vraagstelling van het onderzoek luidt: hoe kan rekening gehouden worden met eventuele archeologische waarden bij de voorgenomen ontwikkeling? Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA, protocollen 4002 en 4003. Voor het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied.

Het plangebied ligt op oeverafzettingen van de Angstel beddinggordel uit de Bronstijd. Het plangebied ligt deels in de historische kern van het laatmiddeleeuwse Baambrugge. Mogelijk staat er midden 17^e eeuw al een boerderij in het plangebied. De boerderij en bijgebouwen worden in de 20^e eeuw gesloopt en vervangen door de huidige.

In het plangebied zijn zeven boringen gezet. Hieruit blijkt dat de natuurlijke afzettingen bestaan oeverafzettingen, komafzettingen en veenlagen. De top van de natuurlijke afzettingen ligt tussen 35 en 115 cm onder het maaiveld (tussen -97 en 197 cm NAP).

Op de natuurlijke afzettingen ligt in het zuidwesten van het plangebied een cultuurlaag met houtskoolbrokken, fosfaatvlekken en fragmenten aardewerk. De cultuurlaag is waarschijnlijk ontstaan door langdurig gebruik van het terrein. Waarschijnlijk zijn daar archeologische resten gerelateerd aan de historische ontwikkeling van Baambrugge aanwezig. De betreffende zone is aangegeven in een figuur achterin dit rapport.

Bij de beoogde ontwikkeling worden deze resten mogelijk vergraven. Aanbevolen wordt om met de archeologische resten rekening te houden door aanvullend onderzoek te laten doen in het zuidwestelijke plandeel. Dit kan door in deze zone bij de ondergrondse sloop te voorzien in een archeologische begeleiding en door daarna een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren.

Bureau voor Archeologie adviseert de rest van het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat bij de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet uit 2015. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente De Ronde Venen.

1 Inleiding

Bureau voor Archeologie heeft een archeologisch bureauonderzoek en een booronderzoek uitgevoerd voor de herontwikkeling van een perceel aan de Rijksstraatweg 85 te Baambrugge.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de aanvraag van een bestemmingsplanwijziging.

De ligging van het plangebied is weergegeven in fig. 1. Vanwege het gemeentelijke archeologische beleid moet voor de beoogde ontwikkeling een archeologisch onderzoek worden uitgevoerd.

Het onderzoek is uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000,¹ in overeenstemming met de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.1).

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een booronderzoek in de verkennende fase. Met de bevindingen wordt aan het einde van het rapport een advies gegeven hoe bij het project rekening kan worden gehouden met archeologische waarden.

1.1 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting. Het doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden.

Het veldonderzoek is uitgevoerd als booronderzoek (IVO – O) en betreft de verkennende fase. Met het verkennende veldonderzoek wordt inzicht verkregen in de aard- en intactheid van het bodemprofiel en de diepteligging van archeologisch relevante niveaus.

De volgende onderzoeksvragen zijn in dit onderzoek gebruikt:

Bureauonderzoek

1. Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?
2. Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?
3. Wat is de historische ontwikkeling van het plangebied?
4. Is sprake van bekende archeologische waarden (zoals AMK terreinen, vondstlocaties, historische kernen) in het plangebied en directe omgeving, en zo ja welke?
5. Is sprake van bekende bodemverstoringen?
6. Op basis van voorgaande: Kunnen archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn? Zo ja, wat is daarvan op hoofdlijnen de omvang, ligging, aard en datering?

¹ <https://www.kiwa.nl/upload/certificate/00094278.pdf>

Verkennd booronderzoek

7. Wat is de aard (geologisch en bodemkundig) en intactheid (verstoringen) van het bodemprofiel?
8. Zijn potentiële archeologische niveaus aanwezig, en zo ja, wat is de aard, diepteligging en verbreiding daarvan?

Conclusie:

9. Indien (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:
 - a) Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?
 - b) Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA 4.1, protocol 4002.²

Voor het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied te komen. Eerst wordt het plan- en onderzoeksgebied vastgesteld en het onderzoek gemeld bij ARCHIS. Daarna wordt achtereenvolgens de aardkundige, archeologische en historische context van het te onderzoeken gebied bestudeerd. Deze gegevens leiden tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. In de gespecificeerde verwachting worden de mogelijk aanwezige archeologische waarden beschreven in termen van onder meer diepteligging, omvang, ouderdom en conservering.

De genoemde stappen leiden tot onderhavig rapport en het openbaar maken van de resultaten bij Archis en het e-Depot voor de Nederlandse Archeologie.³ In de hierna volgende hoofdstukken worden de belangrijkste onderzoeksgegevens gepresenteerd.

Van alle afgebeelde kaarten is het noorden boven, tenzij anders aangegeven.

2.2 Onderzoeksgebied en toekomstig gebruik

Afbakening plan- en onderzoeksgebied

De ligging van het plangebied staat afgebeeld in fig. 1, 2 en 3. Het plangebied ligt in de gemeente De Ronde Venen in de plaats Baambrugge. De locatie ligt aan het adres Rijksstraatweg 85. Het plangebied is ongeveer 150 m lang (zuidwest-noordoost) en ongeveer 50 m breed (noordwest-zuidoost) en heeft een omvang van 8.470 m².

Ten zuidwesten van het plangebied liggen de Rijksstraatweg en de Angstel. Ten noordoosten van het plangebied liggen weilanden. Het plangebied ligt tussen Rijksstraatweg 83 (aan de noordzijde) en 85a (aan de zuidzijde).

Om voldoende informatie over aardkundige, historische en archeologische gegevens te verzamelen wordt een onderzoeksgebied gebruikt dat groter is dan het plangebied. Het onderzoeksgebied voor het bureauonderzoek is een zone met een straal van circa vijfhonderd meter om de ontwikkeling heen (het afgebeelde gebied in fig. 1).

Overheidsbeleid

In het gebied geldt een vastgesteld gemeentelijk archeologisch beleid. Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart uit 2017 ligt het plangebied voor ongeveer de helft in een zone “AMK terreinen; Dorpslinten; Historische Kernen”(categorie 2b; fig. 4). In deze zone moet met archeologische resten rekening gehouden worden indien ingrepen meer dan 100 m² groot zijn en dieper gaan dan 30 cm.

² SIKB 2018

³ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Data Archiving and Networking Services

De andere helft ligt in een zone met een lage verwachting (categorie 6). In deze zone moet met archeologische resten rekening gehouden worden indien ingrepen meer dan 10.000 m² groot zijn (en dieper gaan dan 30 cm).

Ontwerp c.q. inrichtingsplan;

De beoogde ingreep bestaat uit de herontwikkeling van het boerenerf. Een planschets van de nieuwe situatie staat in fig. 5. Bij de ingreep vinden de volgende werkzaamheden plaats :

1. Sloop van vrijstaande schuren en stallen, verwijderen verharding, sleufsilo's en mestplaat.
2. Sloop van de schuurdelen achter de boerderij en koetshuis en herbouw van appartementen op deze plaats.
3. Bouw van tien woningen verdeeld over zeven gebouwen. Op het historische erf komt één gebouw; achter het historische erf komen zes gebouwen.
4. Realisatie "nieuwe dwarssloot". De dwarssloot komt ongeveer (maar niet exact) op de plek waar tot halverwege 20e eeuw (zie alvast fig. 35) ook een sloot lag.

Een deel van de nieuwbouw vindt plaats op de plek waar zich nu schuren en stallen bevinden.

In fig. 6 zijn de bestaande bebouwingscontouren geprojecteerd over de nieuwe situatie.

Aard en omvang van de toekomstige verstoring

Details omtrent de bodemingrepen zijn nog niet bekend.

Milieutechnische condities,

De bodemkwaliteit van het plangebied is voor zover bekend nog niet in het veld onderzocht. Op de ontgrondingskaart Noordwest Utrecht ligt het historische erfdeel van het plangebied in klasse "B Naoorlogse bebouwing II". In deze zone overschrijdt geen van de stoffen de interventiewaarde.⁴

Grondwaterpeil

De actuele grondwaterstand in het plangebied kan worden afgeleid uit de grondwatertrap op de bodemkaart. De grondwatertrap is III of IV. Dit betekent dat de gemiddeld laagste grondwaterstand tussen 80 en 120 cm onder maaiveld staat. De grondwaterstand zal door de beoogde ingrepen waarschijnlijk niet veranderen.

Consequentie van de ingrepen

Door het uitvoeren van graafwerkzaamheden kunnen archeologische resten worden verstoord.

2.3 Huidige situatie

Bebouwing en functie

In het plangebied staat bebouwing uit de 20^e eeuw. Het hoofdgebouw betreft een boerderij uit 1920 met daar ten zuiden van een koetshuis. De overige gebouwen

⁴ Marmos 2014

betreffen stallen en schuren (fig. 7 en 8). Tussen de bebouwing ligt op de meeste plaatsen asfalt of beton verharding.

Bestemmingsplan

Het voorste deel van het plangebied ligt in "Beschermd dorpsgezicht Abcoude en beschermd dorpsgezicht Baambrugge" onherroepelijk vastgesteld (2013-05-30). Dit deel van het plangebied heeft de dubbelbestemming "Archeologisch Waardevol Gebied 2". Dit betekent dat rekening gehouden moet worden met archeologische waarden bij graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm over meer dan 50 m².

Het achterste deel van het plangebied ligt in "Bestemmingsplan Abcoude Buitengebied De Ronde Venen bestemmingsplan" onherroepelijk vastgesteld (2011-11-23). Dit deel van het plangebied heeft de dubbelbestemming "Waarde Archeologie". Dit betekent dat rekening gehouden moet worden met archeologische waarden bij graafwerkzaamheden dieper dan 30 cm over meer dan 100 m².

In zowel de beheersverordening als het bestemmingsplan is het archeologische beleid uit 2012 verwerkt.

2.4 Aardwetenschappelijke waarden

De aardkundige gegevens staan samengevat in tabel 1.

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Rijn-Maasdelta', in de landschapszone stroom- en crevasseruggen.⁵ Het pleistocene oppervlak in het plangebied ligt op ca. -7 m NAP. Hier liggen dikke pakketten zand en grind die de voorgangers van de Rijn aan het begin en in het midden van het Pleistoceen hebben achtergelaten.⁶ Aan het einde van het Pleistoceen zijn deze bedekt geraakt met windafzettingen (dekzand). Door een warmer en vochtiger klimaat in het Holoceen ontwikkelt zich veen. De grote rivieren stromen lange tijd zuidelijk langs deze regio.

Rond 1.200 v. Chr. vindt bij Utrecht een avulsie van de Oude Rijn plaats waardoor een deel van het Rijnwater voortaan naar het noorden stroomt door wat nu het Angstel systeem wordt genoemd. De rivier vertakt zich bij Abcoude in kleinere stromen en deze voeren het water verder af naar het westen langs het huidige Baambrugge. Rond 400 v. Chr. ontstaat een grote oostelijke zijtak bij Portengen waardoor het meeste water niet meer via de oude geul maar voortaan langs een oostelijke route via de Vecht wordt afgevoerd. De eindfase van de westelijke tak van het Angstel systeem treedt dan in. Na de afsluiting van de Kromme Rijn bij Wijk bij Duurstede eindigt de sedimentatie in het gebied definitief.

In de bodem hebben zich kalkloze poldervaaggronden ontwikkeld (fig. 15).⁷ De gronden zijn overwegend ontwikkeld in zware zavel en lichte klei. Dit zijn de oeverafzettingen van de Angstel. In de achterste (oostelijke) 30 m van het plangebied zijn de gronden ontwikkeld in zware klei. Dit zijn komafzettingen.

Op de geomorfologische kaart staat het plangebied grotendeels als bebouwd aangeduid (fig. 16). Daarbuiten is het geclassificeerd als rivier-inversierug en als rivierkom- en oeverwalachtige vlakke.

⁵ Rensink e.a. 2015

⁶ Berendsen en Stouthamer 2011

⁷ (Alterra Wageningen UR 2012)

Op een hoogte-reliëfkaart is de hoge ligging van de Angstel beddinggordel zichtbaar (fig. 17). In het zuidwesten bij de Angstel ligt het maaiveld in het plangebied op ongeveer 0 m NAP. Verder naar het noordoosten, aan de achterkant van het perceel waar de komafzettingen waarschijnlijk beginnen, ligt het maaiveld op -1,4 m NAP (fig. 18).

Bron	Situatie plangebied, omschrijving
Geologie (fig. 12, 13 en 14)	Geologische Overzichtskaart 1 : 250 000: ⁸ - Ec1: Formatie van Echteld; rivierklei op rivierzand (Ec1) Geologische Overzichtskaart 1 : 50 000: ⁹ - Geulafzettingen (D0g) - Oeverafzettingen en oeverafzettingen op komafzettingen (F0g) Beddinggordels: ¹⁰ - Het plangebied ligt net naast de Angstel. Deze is actief tussen 2857 en 1577 BP. Top van de zandige beddingafzettingen ligt op -3 m NAP.
Bodemkunde (fig. 15)	Bodemkaart 1 : 50 000: ¹¹ - Grotendeels: Kalkloze poldervaaggronden; zware zavel en lichte klei, profielverloop 5 (Rn95C-VI) - Deels: Kalkloze poldervaaggronden; zware klei, profielverloop 3, of 3 en 4 (Rn47C-III)
Geomorfologie (fig. 16)	Geomorfologische kaart 1 : 50 000 - Rivierkom- en oeverwalachtige vlakte (2M22) - Rivier-inversierug (3K26) - Bebouwing (Beb)
AHN (fig. 17 en 18)	Het terrein loopt af van ongeveer 0 m NAP in het zuidwesten, bij de oever van de Angstel, naar -1,5 m NAP in het noordoosten.

Tabel 1: Aardkundige waarden.

2.5 Historische situatie

Op ca. -7 m NAP diepte in de ondergrond bevindt zich een dekzandlandschap uit de laatste IJstijd. In die periode wonen al mensen in deze regio. Ze leven van het jagen op dieren en het verzamelen van eetbare planten en vruchten in een landschap waarin men kan wonen op droge dekzandruggen. Voedsel vindt men in beken en stromen.

In de loop van het Holoceen ontstaat een uitgestrekt veenmoeras in het westen van Nederland onder invloed van het veranderende klimaat en een stijgende grondwaterspiegel. Vanaf het Neolithicum is het gebied rond Baambrugge waarschijnlijk onderdeel van dit moeras.

Aan het einde van de Bronstijd ontstaat de Angstel. Deze stroomt langs het zuidwesten van het plangebied. Vermoedelijk verbetert daardoor de afwatering in de zone direct langs de rivier en kan men zich vestigen op de oevers. Zo is in Baambrugge op de westoever van de Angstel een vindplaats uit de IJzertijd bekend.¹² In de Romeinse tijd ontstaat de Vecht (de oostelijke tak van het Angstel systeem), maar ook langs de westelijke tak van het Angstel systeem kan men

⁸ De Mulder 2003

⁹ Meene, Meerkkerk, en Staay 1988

¹⁰ Cohen e.a. 2012

¹¹ Stichting voor Bodemkartering 1970

¹² (de Boer e.a. 2010); zie waarnemingen 26.227 en 59.681 ten westen van de Kleiweg

nog altijd wonen getuige enkele vondsten. Na de afdamming van de Kromme Rijn in de Late Middeleeuwen zijn de Angstel en de Vecht geen actieve rivieren meer. Ze blijven echter belangrijk als handelsroute omdat de waterloop één van de weinige doorgaande routes is waarlangs men zich in Noord – Zuid richting door dit deel van Nederland kan verplaatsen.¹³

Op de oevers van de stroomrug van de Angstel is sprake van een blokverkaveling. Ten noorden van Baambrugge tot aan Abcoude is deze verkaveling nog goed zichtbaar. Deze verkavelingsstructuur stamt mogelijk nog uit de IJzertijd wanneer de eerste mensen het gebied gingen gebruiken voor landbouw. Het veengebied op grotere afstand aan weerszijden van de Angstel heeft een strokenverkaveling. Deze is vanaf de 11^e eeuw ontstaan als de veengebieden volgens een vast systeem van kaveluitgifte (zgn. cope ontginningen) vanaf de oevers van de Angstel worden ontgonnen.¹⁴

In het gerecht van de heren van Abcoude ontstaat Baambrugge. In de vroegste bronnen heet het “bi der Ba(e)mbrugh”: bij de Baambrug die over de Angstel ligt. De naam Baambrugge is afgeleid van Banbrug. Dit betekent de brug die de gemeenschap toebehoort. In 1406 staat er een kapel, wat wijst op het groeiende belang van het dorp.¹⁵

In 1575 heeft Beeldsnijder een kaart van West – Nederland gemaakt waarop Baambrugge staat afgebeeld met een kerk op de westoever van de Angstel (“Beenbrug”; fig. 19).

In de 17^e eeuw staan langs de Angstel bij Baambrugge verschillende erven (fig. 20). Het plangebied ligt tegenover de Vinckenveense Zuwe, en het lijkt dat zich precies ter hoogte van plangebied een erf bevindt, maar zeker is dat niet aangezien de exacte ligging van erven niet van deze kaart kan worden afgeleid.

In de loop van de 17^e eeuw en in de 18^e eeuw laten vermogende kooplieden buitenplaatsen aanleggen langs de Angstel (en de Vecht), en zo ook bij Baambrugge. Op de kaart van 1700 van landmeter Drogenham staan meerdere buitenplaatsen afgebeeld (fig. 21). Het kaartbeeld van Ketelaar uit 1769 is vergelijkbaar (fig. 22).

Veel van de buitenplaatsen in Baambrugge zijn begin 19^e eeuw al weer afgebroken. De ligging van de meeste plaatsen is daardoor alleen globaal bekend. De geschiedenis van de bewoners van de buitenplaatsen wordt beschreven door Slebos.¹⁶

Vermoedelijk ligt het plangebied direct ten zuiden van Poelesteyn (ook wel “Oud Rustenburgh” genoemd) en ten noorden van Patiëntie en Bassenhof (“Mevrou de Bas” in fig. 21; ook wel “Rusthoff” genoemd).

Tussen 1815 en 1824 zijn de buitens Patiëntie en Bassenhof geheel gesloopt. In 1824 wordt Poelesteyn gesloopt op de hofstede en een woonhuis na. De hofstede van Poelesteyn wordt in de jaren vijftig van de 20^e eeuw alsnog gesloopt.¹⁷ Het woonhuis bestaat nog en bevindt zich op Rijksstraatweg 83 (rijksmonument 7023).

Volgens Slebos (2001) staat langs de “zuidelijke begrenzing” van buitenplaats Poelesteyn een boerderij. Deze wordt 1818 gekocht door Willem van Wees en

13 (de Boer e.a. 2010)

14 Blijdenstijn 2007

15 Boer e.a. 2010

16 Slebos 2004

17 Slebos 2001

gedoopt “Rusthof”. Dit is dus niet buitenplaats Bassenhof waarvoor deze naam ook werd gebruikt.

Op de kadastrale minuut staat deze boerderij afgebeeld (fig. 23). De Oorspronkelijk Aanwijzende Tafel bevestigt dat de boerderij en erf eigendom zijn van Van Wees (veehouder). Ten zuiden van het erf ligt een boomgaard. Achter het erf liggen weilanden.

In fig. 24 is ter verduidelijking de ligging van de (verdwenen) buitenplaatsen geprojecteerd op de kadastrale minuut.

Het eerste Bonneblad is van 1898 (fig. 25). Op deze kaart staan twee toponiemen in en bij het plangebied:

- “Oud-Rusten[burgh]” verwijst naar de bebouwing ten noorden van plangebied en betreft de resten van het deels gesloopte buitenplaats Poelensteyn,
- “Rusthof” ligt in het plangebied. Deze boerderij heeft deze naam in de 19^e eeuw gekregen van Willem van Wees. De boerderij is mogelijk dezelfde als de boerderij die op de 17^e eeuwse kaarten staat ingetekend (fig. 20 en 22).

De situatie blijft vergelijkbaar tot in de 20^e eeuw (fig. 27 en kadastrale kaart in fig. 26).

Begin 20^e eeuw wordt op het perceel de huidige boerderij gebouwd. De nieuwe boerderij en schuur staan ongeveer op dezelfde plaats als eerst. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de projectie van de huidige bebouwing op de kadastrale minuut in fig. 29. Het bouwjaar van de huidige boerderij is 1920 volgens BAG. De naam ‘Rusthof’ staat niet meer op de topografische kaart. (fig. 28).

In de decennia daarna wordt het erf uitgebreid en volgebouwd (fig. 30 tot en met 34).

Tot midden 20^e eeuw wordt het erf achter de toenmalige boerderij begrensd door een brede sloot. Dit is goed te zien op een luchtfoto uit de Tweede Wereldoorlog (fig. 35).

2.6 Mogelijke verstoringen

In het plangebied staat een boerderij met diverse schuren en stallen uit de 20^e eeuw. Waarschijnlijk zijn ook mestkelders en putten aanwezig. Bij de aanleg hiervan is de bodem vergraven. Onder de bebouwing en op het erf bevinden zich putten en kelders en een hemelwaterafvoer. Wat zichtbaar was tijdens het veldwerk is weergegeven in fig. 36. Vermoedelijk zijn meer putten en (mest)kelders aanwezig.

Volgens BAG is de historische boerderij vervangen in 1920.

2.7 Archeologische en bouwhistorische waarden

Archeologische terreinen, vondstlocaties en zaken staan weergegeven in fig. 37 en 38 en staan toegelicht in tabel 2. De belangrijkste bevindingen worden in de lopende tekst samengevat.

Het plangebied ligt deels in AMK terrein 11.921: de historische kern van Baambrugge. Er liggen geen archeologische vondstlocaties in het plangebied. Het plangebied is niet eerder archeologisch onderzocht.

In Baambrugge heeft twee keer gravend archeologisch onderzoek plaatsgevonden. De eerste keer was in 1969 en 1970 en betreft een noodopgraving toen bij toeval fragmenten aardewerk uit de IJzertijd werden aangetroffen in de stort bij een bouwput op de westoever van de Angstel, circa driehonderd meter ten noordwesten van het plangebied (vondstlocaties 3.109.909.100 en 3.189.540.100). Vervolgens zijn dertien sleuven gegraven waarbij een palenrij, enkele sporen, afvallagen en veel vondsten zijn verzameld. De vondsten wijzen overtuigend op bewoning op de oevers van de Angstel in de IJzertijd.

De tweede keer was in 2013 toen in het kader van funderingsherstel onderzoek werd gedaan in de Nederlands Hervormde kerk (zaak 2.413.527.100). Daarbij zijn geen sporen en vondsten gevonden.

Bij booronderzoek ten behoeve van het project Kromwijck is in 2013 een fragment IJzertijd aardewerk gevonden in oeverafzettingen (zaak 2.419.279.100; circa 300 ten noorden van het plangebied).

Archeologische terreinen
11.921: Historische kern Baambrugge - Terrein van hoge archeologische waarde Terrein met sporen van bewoning. Het betreft de dorpskern van Baambrugge. Dit dorp ligt aan de oever van de Angstel. Terrein met sporen uit de IJzertijd liggen aan de noordzijde van het terrein, ten hoogte van de Prinses Beatrixstraat. Het betreft een afvallaag. De mate van verstoring is onbekend. 400-200 voor Chr.
Zaken (incl. evt. bijbehorende vondsten)
2.113.827.100: De Ronde Venen, Aanleg drukriolering, bureauonderzoek Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de oudst bekende bewoning in het plangebied dateert uit de IJzertijd. Deze vondt plaats op de hoger gelegen oeverwallen bij Baambrugge, Weesp en Abcoude. Dit was echter van korte duur aangezien het gebied al snel te nat werd voor bewoning. Het duurde tot aan de Middeleeuwen voordat mensen zich weer gaan vestigen in het gebied. Vanaf de tweede helft van de 10e eeuw wordt een begin gemaakt met de ontginningen waarbij de bewoning op de oeverwallen plaatsvond. In de Nieuwe Tijd, vanaf de 17e eeuw, worden onder andere langs het Gein en de Angstel veelvuldig buitenplaatsen aangelegd. In Archis staan rondom het tracé diverse waarnemingen geregistreerd uit de IJzertijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Daarnaast zijn tijdens eerder uitgevoerd onderzoek langs het Gein zeven nieuwe huisplaatsen aangetroffen. Het tracé bevindt zich volgens de IKAW nagenoeg volledig in een gebied met een hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden. Dit wordt veroorzaakt door de aanwezige stroomgordels en de bijbehorende verhogingen in het landschap die potentiële bewoningsplaatsen zijn. Dit alles heeft geleid tot een verwachtingsmodel waarbij rekening gehouden dient te worden met, in mindere mate, het aantreffen van IJzertijd vlaknederzettingen en, in meerdere mate, met het aantreffen van middeleeuwse huisterpen en verhoogde huisplaatsen uit de Nieuwe Tijd. Vanwege deze bevindingen is geadviseerd om voor aanvang van de grondwerkzaamheden een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) uit te voeren in de vorm van een booronderzoek.¹⁸ 2.163.707.100: De Ronde Venen, Baambrugge, bureauonderzoek Betreft een bureauonderzoek in het kader van de aanleg van een persleiding.¹⁹ Het rapport is niet beschikbaar. 2.214.867.100: De Ronde Venen, Baambrugge, dijkverbetering Baambrugge, bureauonderzoek De gemeente Abcoude is voornemens de westelijke dijken langs de Angstel te verbeteren. - De grondwerkzaamheden die met dit plan gepaard gaan kunnen een directe bedreiging vormen voor de eventuele archeologische waarden in de ondergrond. Hiertoe wordt er een archeologisch onderzoek (BO) uitgevoerd. Ondanks de hoge archeologische verwachting binnen het plangebied, wordt

¹⁸ Jansen 2006

¹⁹ Tol 2007

vanwege de beperkte verstoring binnen het onderzoeksgebied geen archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd. Er wordt hierbij vanuit gegaan dat de werkzaamheden bestaan uit het afroven van de bovengrond waardoor de bodem tot maximaal 50 cm -mv verstoord zal worden. Indien de toekomstige werkzaamheden dieper reiken zal een verkennend booronderzoek dienen te worden uitgevoerd.²⁰

2.340.238.100: De Ronde Venen, Baambrugge, bureauonderzoek

Vanwege herstelwerkzaamheden aan de funderingen onder de Ned. Herv. Kerk te Baambrugge is opdracht gegeven voor een archeologisch bureauonderzoek. De kerk is een beschermd monument en bevindt zich binnen een gebied dat met een hoge archeologische waarde is bestempeld. . Op basis van het bureauonderzoek is door de gemeente besloten dat een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven (IVO-P) nodig was om de gespecificeerde archeologische verwachting te toetsen.²¹

2.395.457.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Binnenweg 18-20, boring

De resultaten van het booronderzoek laten zien dat het plangebied ligt op de oeverwal van de Angstel. De oeverwal is door voortdurende sedimentatie afgedekt met een laag komklei. In het plangebied was de oeverwal waarschijnlijk lager dan ter hoogte van Baambrugge. Hierdoor kon op de oeverwal sedimentatie ononderbroken doorgaan. De locatie was daardoor minder geschikt, voor bewoners van het gebied, dan de hoger gelegen oeverwal ter hoogte van Baambrugge. De hoge verwachting voor het aantreffen van archeologische resten, met name uit de IJzertijd, kan derhalve naar laag worden bijgesteld. Op basis van de resultaten van het bureau- en booronderzoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied minder geschikt was voor bewoning waardoor de kans op het aantreffen van archeologische resten klein is. Vanwege de relatief ongunstige ligging van het plangebied en de daarmee samenhangende lage verwachting wordt geadviseerd het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkeling.²²

2.413.527.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Ned. herv. kerk Baambrugge, proefputten\ proefsleuven

In verband met funderingsherstel in de Ned. herv. kerk te Baambrugge wordt op drie locaties een archeologische proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. De huidige Ned. herv kerk dateert uit de eerste helft van de 19e eeuw. De kerk heeft echter een voorganger, die mogelijk uit de late middeleeuwen dateert. Mits de nieuwe kerk niet oudere resten heeft opgeruimd, kunnen zich binnen de huidige kerk nog begravingen of oude funderingen en vloerniveaus bevinden.

Binnen het schip van de kerk, direct langs de buitenmuren van de kerk, is op drie plaatsen handmatig een proefput gegraven. Hierbij stonden twee vragen centraal, namelijk de veronderstelde aan- of afwezigheid van menselijke begravingen en oude(re) funderingsresten van de kerk of zijn voorgangers. In de drie proefputten werden géén menselijke begravingen gevonden. Het verspreid gevonden menselijk botmateriaal behoort bij begravingen die in het verleden al geruimd zijn. Ook werden geen funderingsresten ouder dan de funderingen van de huidige kerkbouw gezien. Met het onderzoek zijn geen archeologische sporen aangetroffen. De aangetroffen sporen zijn van recente aard of behoren bij de huidige bouwphase van de kerk en behoeven als zodanig geen waardering in het kader van de archeologische monumentenzorg. Op grond van deze resultaten wordt geadviseerd om het plangebied (te weten, direct langs de huidige funderingen) niet aan verder archeologisch onderzoek te onderwerpen.²³

2.419.279.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Kromwijck, boring

Op grond van databases en kaartmateriaal geldt voor het gebied een archeologische verwachting voor resten uit de IJzertijd en recenter in of op oeverafzettingen van de Angstel. In het plangebied zijn vervolgens negen boringen in een verkennende fase en 23 boringen in een karterend fase geplaatst. Uit het verkennend booronderzoek blijkt dat de bodemopbouw intact is. Overal in het plangebied bevinden zich oeverafzettingen van de Angstel. Onder de oeverafzettingen bevinden zich beddingafzettingen (aan de westzijde) of komafzettingen en daaronder crevasseafzettingen (in de rest van het gebied). De crevasseafzettingen zijn ongeconsolideerd, vermoedelijk snel gevormd en bedekt geraakt en daarmee ongeschikt geweest voor bewoning. De oeverafzettingen vormen wél een potentieel archeologisch niveau. Bij het karterend onderzoek zijn de oeverafzettingen nader onderzocht. Hieruit blijkt dat in het plangebied vermoedelijk geen archeologische waarden aanwezig zijn. Bureau voor Archeologie adviseert het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Bij deze zaak is vondstlocatie 1.099.691 geregistreerd: Aardewerkfragmenten uit de Nieuwe tijd en één aardewerkfragment uit de IJzertijd. Aangekomen bij onderzoeksmelding 58.494. Het

20 Jansen en Bex

21 Salomons 2011

22 Van den Berkmortel en Van den Brink 2013

23 Hakvoort 2013

aardewerkfragment uit de IJzertijd blijkt na het onderzoek buiten het plangebied te liggen.²⁴

3.985.763.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Kadetraject Angstel, bureauonderzoek

Op grond van aardkundige en archeologische gegevens moet ook in het plangebied met rekening worden gehouden met archeologische resten vanaf de IJzertijd. Indien aanwezig liggen deze vaak tamelijk diep in de ondergrond en zijn ze meestal volledig afgedekt door jongere rivierafzettingen. De eventueel aanwezige archeologische laag zal dan bestaan uit een vermenging van onder meer kleine fragmenten aardewerk, houtskool en bot met het oorspronkelijke substraat. De meeste typen archeologische resten (bot, houtskool, aardewerk, metaal) zullen door de natte en zuurstofloze condities goed zijn geconserveerd. Direct onder het maaiveld moet rekening worden gehouden met archeologische resten uit de Middeleeuwen en de Nieuwe tijd. Deze kunnen bestaan uit afvallagen gerelateerd aan het bewoningslint van Baambrugge. Ook kunnen overblijfselen van beschoeiingen en kadeconstructies aanwezig zijn. De kans bestaat dat deze geheel of gedeeltelijk door latere kadeversterkingen zijn verstoord.

De onderzoeker adviseert om op de locaties van de bodemingrepen een inventariserend veldonderzoek uit te voeren door middel van het aanleggen van proefsleuven (IVO-P), eventueel als variant begeleiding.²⁵

3.988.169.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Dorpsstraat 20, boring

Onderzoek in verband met sloop en nieuwbouw. Bij deze zaak is vondstlocatie 3.988.168.100 geregistreerd. Bij het onderzoek zijn oeverafzettingen aangetroffen. De top van deze afzettingen is verstoord. Het onderzoek heeft aanwijzingen opgeleverd voor bebouwing uit de midden- tot late Nieuwe tijd (grootweg 17^e – 20^e eeuw). De precieze locatie, mate van intactheid en diepte van deze resten zijn onbekend.

Op deze locatie zijn de volgende vondsten geregistreerd: fragmenten roodbakkerend geglazuurd aardewerk en majolica, fragmenten glas, baksteen en mortel.²⁶

4.020.778.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Rijksstraatweg 45, bureauonderzoek

Onderzoek naar aanleiding van bouwwerkzaamheden. Uit het onderzoek blijkt dat off-site resten gerelateerd aan bewoning in de Late Middeleeuwen en de Nieuwe tijd kunnen worden verstoord door de voorgenomen ontgraving tot ca. 0,7 tot 0,8 m -mv. Dit niveau kan niet goed met boor- of proefsleuvenonderzoek in kaart worden gebracht. Daarnaast wordt de kans dat in het plangebied op dit niveau daadwerkelijk sprake is van behoudenswaardige archeologische als klein ingeschat. Daarom wordt aanbevolen voor dit archeologisch niveau te volstaan met het benadrukken van de meldingsplicht bij het doen van archeologische vondsten. De top van het dekzand, vanaf 5,1 tot 5,8 m -mv, zal worden verstoord door funderingspalen. Aanbevolen wordt om het funderingspalenplan zo te ontwerpen dat de zekere verstoring van de palen minder dan 5% van het bebouwde oppervlak bedraagt. Indien dit niet mogelijk is, wordt aanbevolen nader onderzoek te doen naar de aan- of afwezigheid van eventuele archeologische resten door middel van een booronderzoek.²⁷

4.676.377.100: De Ronde Venen, Ombouw gastransportnet Utrecht-Weesp, bureauonderzoek

Uitvoerder: Antea Group Archeologie

Onderzoek aangemeld op 28-02-2019. Nog niet afgemeld. Geen rapport beschikbaar.

4.720.789.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Zuwe, boring

Uitvoerder: KSP Archeologie

Onderzoek aangemeld op 10-07-2019. Nog niet afgemeld. Geen rapport beschikbaar.

Eerste bevindingen (22 augustus 2019): Met uitzondering van het voormalige erf in het noordoostelijke deel van het plangebied, zijn intacte polder- en ooivaaggronden aangetroffen. In het centrale en oostelijke deel van het plangebied bestaat de natuurlijke ondergrond uit zandige oeverafzettingen. Het westen van het plangebied ligt buiten de stroomgordel in het komgebied. In een smalle strook van het komgebied (maximaal 50 m) is komklei afgezet. Daarbuiten is de invloed van de rivier gering en is de veenvorming doorggegaan tot in de Middeleeuwen. Wel heeft tijdens overstromingen enige toevoer van klei plaatsgevonden, waardoor het veen kleiig is ontwikkeld. In de noordoostelijke hoek van het plangebied is op basis van het uiterlijk en opbouw van de lagen vermoedelijk een gedempte sloot aangeboord.

Vondstlocaties los

3.146.278.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Angstel; Achtervliet, (veld)kartering

Uitvoerder: AWN - Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie

²⁴ De Boer 2013

²⁵ Van der Zee 2019

²⁶ De Rijk 2016

²⁷ Hanemaaijer 2017

De vondst is aangetroffen in grond die t.b.v. het vullen van de ruimte tussen oude en nieuwe beschoeiing langs de Angstel ter plaatse uit deze rivier is gebaggerd.

Op deze locatie is de volgende vondst geregistreerd: 1 stuks, keramiek, grijsbakkend gedraaid aardewerk, Late Middeleeuwen B

3.146.286.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Angstel ; Achtervliet, (veld)kartering

Uitvoerder: AWN - Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie

Het materiaal is aangetroffen in grond die t.b.v. het vullen van de ruimte tussen oude en nieuwe beschoeiing langs de Angstel ter plaatse uit deze rivier is gebaggerd.

Op deze locatie zijn de volgende vondsten geregistreerd: roodbakkend geglazuurd aardewerk, kogelpotfragment, grijsbakkend gedraaid aardewerk (Late Middeleeuwen B - Nieuwe Tijd Midden).

3.189.540.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Kleiweg, opgraving

Uitvoerder: AWN - Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie

Opgraving AWN Kleiweg westzijde, nu achtertuinen Prinses Beatrixstraat, november 1969 tot maart 1970. Registratie van meer dan honderd fragmenten handgevormd IJzertijd aardewerk gemagerd met scherfgruis.

3.109.909.100: De Ronde Venen, Baambrugge, Kleiweg, opgraving

In juli 1969 werden in de stort van een bouwput aan de Kleiweg, fragmenten aardewerk uit de IJzertijd gevonden. Van november 1969 tot maart 1970 werden in totaal 13 sleuven gegraven. Hierin werd een afval laag ontdekt, die in het oostelijk deel van de sleuven naar beneden dook. Op dit punt bevond zich een palenrij, waarschijnlijk een beschoeiing. Ten oosten van deze beschoeiing (aan de waterzijde) werd de afval laag aanmerkelijk dieper, waaruit men mag concluderen dat men het afval in de rivier gooide. Dit verklaart mogelijk ook het ontbreken van afvalkuilen. Overige paalsporen waren te sporadisch om tot een constructie van enige vorm te kunnen herkennen. Wel werden enige duizenden aardewerk fragmenten en een hoeveelheid botmateriaal gevonden. Het aardewerk is in de meeste gevallen gemagerd met potgruis en soms met schelpgruis en/of zand. Zowel glad- als ruwwandig aardewerk komt voor. Van het zwarte (gladwandige) aardewerk werd meestal de bovenste helft gepolijst. De randen van het ruwwandige aardewerk werden veelal versierd met nagel/vingertopindrukken. Andere randversieringen zijn zeldzaam. Veel van het aardewerk is besmeten. Slechts 1 tot 2% van de wandfragmenten zijn versierd. Deze versiering kan bestaan uit geometrische versiering, dellen, plastische versiering (met duim en wijsvinger samengeknepen klei), verf strepen, nagelindrukken in rijen, verhoogde parallelle banen of groeflijnen. Er is 1 fragment met kamversiering gevonden. De geometrische versiering en de dellen komen alleen op gladwandig aardewerk voor, de overige versieringen alleen op ruwwandig aardewerk.

Tabel 2: Bekende archeologische waarden tot ca. 500 m van het plangebied.

In het plangebied staan geen rijksmonumenten.²⁸

Het deel van het erf met de boerderij, koetshuis en stal ligt in het beschermde dorpsgezicht van Baambrugge.²⁹

De boerderij is een object uit het Monumenten Inventarisatie Project (MIP). Het gaat om het boerderijdeel uit 1925-1940. De boerderij heeft in de MIP geen redengevende omschrijving.

2.8 Gespecificeerde verwachting

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Rijn-Maasdelta', in de landschapszone stroom- en crevasseruggen op oeverafzettingen van de Angstel beddinggordel. De rivier is ontstaan in de Bronstijd en sindsdien zijn de oevers bewoonbaar. Op de westoever van Baambrugge zijn op deze afzettingen al bewoningsresten uit de IJzertijd gevonden.

Het plangebied ligt voor de helft in de historische kern van Baambrugge (AMK terrein). Deze plaats is in de Late Middeleeuwen ontstaan. Op een kaart uit de 17^e eeuw staat ongeveer ter hoogte van het plangebied een erf. Vermoedelijk is de huidige historische boerderij (uit 1920) op het erf gebouwd op de plek van de

²⁸ Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2017

²⁹ <https://020apps.nl/mip/Abcoude>

17^e eeuwse boerderij.

In de 18^e en 19^e eeuw bevinden zich direct ten noorden en zuiden van het plangebied buitenplaatsen van Amsterdamse Kooplieden. Naar verwachting bevinden zich in het plangebied geen resten (bouwwerken of tuinen) van deze buitenplaatsen.

De verwachting wordt als volgt gespecificeerd:

1. *Datering*

In het plangebied kunnen resten uit de periode Bronstijd tot en met de Nieuwe tijd aanwezig zijn.

2. *Complextype*

Uit de periode Bronstijd tot en met de Vroege Middeleeuwen kunnen resten van landbouwsamenlevingen op de oevers van de Angstel aanwezig zijn. Uit deze periode kunnen resten gerelateerd aan bewoning, economie, infrastructuur, rituelen en begravingen aanwezig zijn. Uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd kunnen resten gerelateerd aan de historische ontwikkeling van Baambrugge aanwezig zijn. Complextypen uit deze periode zijn bewoning, economie en infrastructuur.

3. *Omvang*

De archeologische resten kunnen worden beschouwd als vlakelementen met variabele omvang (klein tot groot). Sommige complextypen kunnen zich ook als puntelementen manifesteren (begravingen, depots) of als lijnelementen (wegen, watergangen, percelering).

4. *Diepteligging*

Archeologische resten kunnen direct onder de erfverharding en funderingen aanwezig zijn. Dit is naar schatting vanaf 50 cm onder het oppervlak.

5. *Gaafheid en conservering (fysieke kwaliteit)*

Over de gaafheid en conservering van eventuele sporen en artefacten zijn geen gegevens bekend.

6. *Locatie*

Hele plangebied.

7. *Uiterlijke kenmerken (prospectie kenmerken):*

Archeologische resten kenmerken zich door de aanwezigheid van een archeologische laag. Dit is een doorwerkte laag bestaande uit het oorspronkelijke sediment dat is vermengd met archeologische indicatoren zoals bot-, houtskool- en aardewerkfragmenten.

8. *Mogelijke verstoringen*

Door bouw- en sloopactiviteiten kunnen archeologische resten zijn vergraven.

Specificatie LS05 van de BRL4000 verplicht dat aansluitend op het formuleren van de gespecificeerde verwachting een onderzoeksstrategie wordt opgesteld om deze verwachting te toetsen aan de feiten gebruik makend van het stroomdiagram van protocol 4003 Inventariserend veldonderzoek.

Omdat al bekend is dat het plangebied (deels) onderdeel is van de historische kern van Baambrugge is een karterend onderzoek niet zinvol. In plaats daarvan zal de aard- en intactheid van het bodemprofiel nader worden bepaald door

middel van verkennende boringen.

3 Booronderzoek

3.1 Inleiding

De ligging van het plangebied staat afgebeeld in fig. 1. In het plangebied is een ontwikkeling voorzien waarbij grondwerkzaamheden zullen plaatsvinden. Daardoor worden mogelijk archeologische waarden verstoord. Voor de beoogde ontwikkeling is een bureauonderzoek uitgevoerd (zie hoofdstuk 2 van dit rapport) waarbij een gespecificeerde archeologische verwachting is opgesteld. Op basis daarvan is een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van boringen uitgevoerd.

Het veldonderzoek is uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.1,³⁰ in het bijzonder het hoofdstuk "protocol 4003 inventariserend veldonderzoek overig". Het veldonderzoek is uitgevoerd volgens specificatie "VS03 Uitvoeren booronderzoek". Het onderzoek is gerapporteerd volgens specificatie "VS05 Opstellen standaardrapport IVO - O/P".

Het onderzoeksgebied voor het booronderzoek is hetzelfde als het plangebied.

Het veldonderzoek is een inventariserend veldonderzoek (specificatie VS03), verkennende fase.

De boringen zijn gezet met het doel de bodemopbouw te verkennen. Met de verkenning wordt inzicht verkregen in de aard- en intactheid van het bodemprofiel en de diepteligging en verbreiding van archeologisch relevante niveaus.

3.2 Methode

De werkwijze in het veld was als volgt:

Boortype: 7 cm Edelmanboor (onverzadigde bovengrond tot ca. 1 m-mv) en 3 cm guts (diepere lagen).

Aantal boringen: Zeven.

Boordiepte: Zes boringen zijn gezet tot 200 cm-mv; één boring is gezet tot 400 cm-mv.

Grid: De boringen zijn verspreid in het plangebied geplaatst.

Waarnemingswijze: Het sediment is met de hand bemonsterd en met het blote oog onderzocht door het te versnijden en te verbrekken. De opgeboorde grond is systematisch uitgelegd op een plastic zeil. Representatieve uitgelegde boorprofielen zijn gefotografeerd.

Classificatie bodemtextuur en archeologische indicatoren: De opgeboorde grond is beschreven op basis van de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1 (ASB 1.1), dit omvat NEN 5104.³¹

Locatie bepaling X en Y: De X en Y coördinaten van de boringen zijn bepaald ten opzichte van de lokale topografie met een geschatte

³⁰ SIKB 2018

³¹ Bosch 2008; Nederlands Normalisatie Instituut 1989

nauwkeurigheid van 2 m.

Hoogte bepaling: De Z coördinaat is na afloop van het veldwerk bepaald aan de hand het AHN.³²

De gegevens zijn digitaal in het veld geregistreerd. Het veldwerk is uitgevoerd op woensdag 11 november 2020 door A. de Boer (KNA Senior Prospector) en F. Roodenburg (junior archeoloog).

Voorgaand aan het veldwerk is een plan van aanpak opgesteld. Het plan van aanpak is niet getoetst door (de adviseur van) het bevoegd gezag. Het plan van aanpak is geregistreerd in ARCHIS3.

3.3 Resultaten en geologische interpretatie

De locaties van de boringen zijn in fig. 39 weergegeven. De boorgegevens staan in Bijlage 1. Met de gegevens is een schematische doorsnede gemaakt. Deze is weergegeven in fig. 40.

Op basis van de textuur, kleur en bijmengingen kunnen de volgende bodemlagen worden onderscheiden:

1: oeverafzettingen

De natuurlijke afzettingen bestaan voor het grootste deel uit sterk tot uiterst siltige klei en zandige klei. Deze afzettingen worden geïnterpreteerd als oeverafzettingen van de Angstel beddinggordel. In het pakket bevinden zich zandlagen en detrituslagen. Het pakket is in alle boorprofielen aanwezig. De top van deze afzettingen ligt tussen 35 en 115 cm -mv (-257 en -97 cm NAP).

2: komafzettingen

In boorprofielen 1 en 3 aan de oostkant van het plangebied, zijn afzettingen met een matig siltige textuur (zwarte klei) aanwezig. In boorprofiel 3 hebben de afzettingen een humeuze bijmenging. Deze afzettingen worden als komafzettingen geïnterpreteerd. De top van de afzettingen ligt tussen 55 en 190 cm -mv (-301 en -197 cm NAP).

3: veen

In boorprofielen 1, 2 en 7 zijn veenlagen aanwezig. Het veen is zwak tot sterk kleilig. Het veen is 5 tot 35 cm dik. De top van het veen ligt tussen 90 en 190 cm -mv (-304 en -117 cm NAP). Het veen in boorprofielen 1 en 2 is ingeschakeld in siltige kleiafzettingen en is daarom waarschijnlijk ontstaan in een komgebied. De veenlaag in boorprofiel 7 heeft een opmerkelijke ligging omdat het ingeschakeld is in zandige klei en de laagondergrens scherp is. Het veen ligt bovendien hoog in het boorprofiel (zie dwarsdoorsnede, fig. 40). Dit kan er op wijzen dat het veen is ontstaan tijdens de verlanding van een restgeul van de Angstel maar andere aanwijzingen dat sprake is van een restgeul zijn niet gevonden.

4: cultuurlaag

Op de natuurlijke afzettingen ligt in het zuidwesten van het plangebied een zandige kleilaag, soms met grind. De laag is vaak humeus en heeft een donkere tint. De laag heeft antropogene bijmengingen, namelijk:

- houtskoolbrokken (boorprofiel 5),

³² Kadaster en PDOK 2014

- aardewerkfragmenten
 - roodbakker fragment in boorprofiel 6, vermoedelijke datering: Late Middeleeuwen of Nieuwe tijd
 - faience fragment in boorprofiel 7, vermoedelijke datering: Nieuwe tijd.
- fosfaatvlekken (boorprofiel 7).

Deze laag wordt geïnterpreteerd als een cultuurlaag die door langdurige bewoning is ontstaan. De cultuurlaag wordt in boorprofiel 7 afgedekt door een baksteenlaag van 10 cm dik. De fosfaatvlekken in boorprofiel 7 zijn ook aanwezig in de onderliggende oeverafzettingen.

5: omgewerkte grond

De bovenste 15 tot 45 cm van het bodemprofiel bestaat uit een sterk gemengde kleilaag met baksteenfragmenten. Dit is als 'omgewerkt' aangeduid in de schematische doorsnede. Deze laag wordt in boorprofielen 1, 3, 4 en 5 afgedekt door 15 tot 25 cm beton.

Er zijn geen vondsten verzameld. De aangetroffen aardewerkfragmenten zijn klein en verweerd waardoor alleen het materiaal- en artefacttype en een vermoedelijke datering kon worden vastgesteld.

De grondwaterstand bevond zich tijdens het onderzoek tussen 60 en 130 cm onder het oppervlak.

3.4 Archeologische interpretatie

In het westen van het onderzochte terrein ligt een cultuurlaag. De fragmenten aardewerk wijzen erop dat deze laag is ontstaan in de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Deze laag is waarschijnlijk ontstaan door langdurig gebruik als erf in de historische kern van Baambrugge. De baksteenlaag in boorprofiel 7 kan een restant zijn van de boerderij die begin 20^e eeuw op het perceel is gesloopt om plaats te maken voor de huidige boerderij.

De omvang van de zone waarin archeologische resten aanwezig kunnen zijn, kan worden begrensd, gebruikmakend van de ligging van het erf op de kadastrale minuut, inclusief zuidelijk aangrenzende tuin en bosje. Deze zone is weergegeven in fig. 41. De zone correspondeert ongeveer met het vlak dat van het plangebied binnen het AMK terrein van Baambrugge valt.

Oostelijk van deze zone zijn in de boringen 1, 2 en 3 geen aanwijzingen voor archeologische resten gevonden. De top van het bodemprofiel is daar waarschijnlijk in de 20^e eeuw geroerd door de aanleg van het huidige erf tot een diepte van maximaal 45 cm onder het oppervlak. Daaronder liggen 'schone' natuurlijke afzettingen. De kans is klein dat in dit deel van het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig zijn.

4 Waardestelling en Selectieadvies

Conform KNA 4.1 vormt een waardestelling (VS06) en selectieadvies (VS07) van vindplaatsen onderdeel van een standaardrapport (VS05). Het westelijke deel van het plangebied ligt in de historische kern van Baambrugge, tevens AMK terrein. In dit deel van het plangebied is een cultuurlaag aanwezig, mogelijk met resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Er is zijn echter nog onvoldoende gegevens beschikbaar om de waarde van eventuele archeologische resten te kunnen bepalen. Er is daarom geen waardestelling mogelijk en er is geen inhoudelijk selectieadvies opgesteld.

5 Conclusie

De onderzoeksvragen kunnen als volgt worden beantwoord:

Bureauonderzoek

1. Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?

De beoogde ingreep bestaat uit de herontwikkeling van het boerenerf. Bij de ingreep worden de stallen, schuren, verharding, sleufsilos en mestplaten verwijderd. Daarna worden tien woningen verdeeld over zeven gebouwen gerealiseerd. De exacte locatie, omvang en diepte van de werkzaamheden is nog niet bekend.

2. Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Rijn-Maasdelta' op oeverafzettingen van de Angstel beddinggordel. De rivier is ontstaan in de Bronstijd. In de afzettingen hebben zich kalkloze poldervaaggronden ontwikkeld in zavel en klei. De geomorfologische kaart geeft aan – voor zover het plangebied niet als bebouwd is gekarteerd – dat sprake is van een rivier-inversierug en een rivierkom- en oeverwalachtige vlakte.

3. Wat is de historische ontwikkeling van het plangebied?

Het plangebied ligt in de historische kern van het laatmiddeleeuwse Baambrugge. Op een kaart uit midden 17^e eeuw staan op de oostoever van de Angstel boerderijerven, mogelijk ook ter hoogte van het plangebied. In de tweede helft van de 17^e eeuw en in de 18^e eeuw worden buitenplaatsen aangelegd. Vermoedelijk tussen buitenplaatsen Poelesteyn en Patiëntie. De boerderij in het plangebied krijgt begin 19^e eeuw de naam Rusthof. Deze boerderij en bijgebouwen worden in de 20^e eeuw gesloopt en vervangen door de huidige.

4. Is sprake van bekende archeologische waarden (zoals AMK terreinen, vondstlocaties, historische kernen) in het plangebied en directe omgeving, en zo ja welke?

De westelijke helft van het plangebied ligt in AMK terrein 11.921: de historische kern van Baambrugge. Het plangebied is niet eerder in het veld onderzocht. In het plangebied liggen geen archeologische vondstlocaties (ARCHIS waarnemingen).

5. Is sprake van bekende bodemverstoringen?

In het plangebied staat bebouwing uit de 20^e eeuw. Door de aanleg van funderingen, riolering, mestkelders en putten is de bodem plaatselijk vergraven.

6. Op basis van voorgaande: Kunnen archeologische resten in het plangebied aanwezig zijn? Zo ja, wat is daarvan op hoofdlijnen de omvang, ligging, aard en datering?

Op grond van de landschappelijke ligging kunnen resten van landbouwsamenlevingen uit de periode Bronstijd tot en met de Vroege Middeleeuwen gerelateerd aan bewoning op de oevers van de Angstel aanwezig zijn.

Op grond van de historische ontwikkeling kunnen archeologische resten gerelateerd aan de historische kern van Baambrugge aanwezig zijn. De resten

kunnen in het hele plangebied aanwezig zijn. Archeologische resten kunnen direct onder de erfverharding en funderingen aanwezig zijn. Dit is naar schatting vanaf 50 cm onder het oppervlak.

Verkennd booronderzoek

7. Wat is de aard (geologisch en bodemkundig) en intactheid (verstoringen) van het bodemprofiel?

De natuurlijke afzettingen in het plangebied bestaan hoofdzakelijk uit sterk siltige en zandige klei. Dit zijn oeverafzettingen van de Angstel. Daarnaast zijn komafzettingen en veenlagen aanwezig. De top van de natuurlijke afzettingen ligt tussen 35 en 115 cm onder het maaiveld (tussen -97 en 197 cm NAP).

Op de natuurlijke afzettingen ligt in het zuidwesten van het plangebied een cultuurlaag met houtskoolbrokken, fosfaatvlekken en enkele kleine fragmenten aardewerk. In het hele plangebied ligt in de top van het bodemprofiel een 15 tot 45 cm dikke geroerde laag die gerelateerd wordt aan het gebruik en ontwikkeling van het 20^e eeuwse erf.

8. Zijn potentiële archeologische niveaus aanwezig, en zo ja, wat is de aard, diepteligging en verbreiding daarvan?

De cultuurlaag in het zuidwesten van het plangebied is waarschijnlijk ontstaan door langdurig gebruik van het terrein. Waarschijnlijk zijn daar archeologische resten gerelateerd aan de historische ontwikkeling van Baambrugge aanwezig. De begrenzing van deze zone wordt gebaseerd op de omvang van het erf met aangrenzende tuin en bosje op de kadastrale minuut en is weergegeven in fig. 41 en 42. De kans is klein dat in het noordoosten van het plangebied resten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd aanwezig zijn.

Theoretisch kunnen in het plangebied nog archeologische resten aanwezig zijn uit de periode Bronstijd tot en met de Vroege Middeleeuwen. Er zijn echter geen aanwijzingen (indicatoren, archeologische lagen) die dat bevestigen.

Conclusie:

9. Indien (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:

a) Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?

Binnen de in fig. 41 en 42 aangewezen zone in het zuidwesten van het plangebied kunnen archeologische resten verstoord als graafwerkzaamheden dieper gaan dan de huidige funderingen, kelders, putten en betonstroken.

b) Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?

Aanbevolen wordt om de in fig. 41 en 42 aangegeven zones rekening te houden met archeologische resten. Dit kan door eerst bij de ondergrondse sloop het civiele graafwerk te laten begeleiden en daarna een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren.

De begeleiding heeft tot doel om te borgen dat eventuele archeologische resten worden gedocumenteerd voordat deze worden verwijderd. De begeleiding moet plaatsvinden volgens protocol 'opgraven variant begeleiding'.

Het proefsleuvenonderzoek heeft tot doel te bepalen of op de plekken waar nieuwbouw en aanlegwerkzaamheden gaan plaatsvinden, sprake is van

behoudenswaardige archeologische resten.

De wijze waarop het onderzoek dient plaats te vinden moet worden vastgelegd in een door de gemeente goed te keuren programma van eisen.

6 Advies

In het zuidwestelijke deel van het plangebied kunnen archeologische resten aanwezig zijn, zie de zone in fig. 41. Bij de beoogde ontwikkeling worden deze resten, voor zover de plannen nu bekend zijn, mogelijk vergraven tijdens de ondergrondse sloop, de aanleg van een dwarsloot en de bouw van woningen en appartementen.

Aanbevolen wordt om met de archeologische resten rekening te houden door aanvullend onderzoek te laten doen. Dit kan door bij de ondergrondse sloop te voorzien in een archeologische begeleiding en door daarna een proefsleuvenonderzoek uit te laten voeren.

Bureau voor Archeologie adviseert de rest van het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat bij de graafwerkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen op plaatsen en dieptes waar die niet worden verwacht. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met de Erfgoedwet uit 2015. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente De Ronde Venen.

7 Literatuur

- Beeldsnijder. 1575. *'Caerte van Noorthollant beghinende van Noortendt, Zuytwards up tot om Leyden toe; voorts streckende Oostwaerts tot om Utrecht weder Noortwärts up in de Zuider Zee met alle sijn steden, dorpen, dijcken, weggen, wateren en vaerten, daer inne begrepen elcx na syne rechte ghelegheet. Titelvariant: Land-caerte ende water caerte van Noort-Hollandt ende West-vrieslandt met d'aenliggende landen Tot Amsterdam, ghedruckt by Herman Allertsz., Koster van die Nieuwkerck. Anno M.D.C.VIII, 1608'*. Amsterdam: Herman Allertsz. Koster.
http://dpc.uba.uva.nl/cgi/i/image/image-idx?sid=5906df9c389ae5212c56be101af234c1;type=boolean;view=reslist;c=carto;;rgn1=carto_ve;q1=Beeldsnijder.
- Berendsen, H.J.A., en Esther Stouthamer. 2011. *De vorming van het land: inleiding in de geologie en de geomorfologie*. Assen: Koninklijke Van Gorcum.
- van den Berkmortel, B. J. H. M., en Valentijn van den Brink. 2013. *'Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van verkennende boringen Binnenweg 18 te Baambrugge'*. Zuidnederlandse Archeologische Notities 294. Amsterdam: VUHbs Archeologie.
- Blijdenstijn, Roland. 2007. *'Tastbare tijd cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht'*. Utrecht: Provincie Utrecht.
- Boer, A. de, A. Botman, N. de Jonge, J. Dijkstra, en S. van der A. 2010. *'De archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeenten Maarssen, Loenen, Abcoude en Breukelen'*. Heritage Rapport H 032. Amersfoort: ADC Heritage BV.
- Bosch, J.H.A. 2008. *'Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1: Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode versie 5.2'*. 2008-U-R0881/A. Deltares-rapport.
- Cohen, K. M., E. Stouthamer, H.J. Pierik, en A. H. Geurts. 2012. *'Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta'*. Dept. Physical Geography. Utrecht University. <http://persistent-identifier.nl/?identifier=urn:nbn:nl:ui:13-nqjn-zl>.
- De Boer, A. 2013. *'Kromwijck, Baambrugge, gemeente De Ronde Venen: een bureau- en booronderzoek'*. Bureau voor Archeologie Rapport 2013.28.
- de Mulder, E.F.J. 2003. *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhof: Groningen [etc.].
- Douw, Jan Janszoon, en S. P. van Brouckhuijsen. 1647. *'t'Hoogheymraedschap van Rhijnland: [Ronde Venen]'*.
<https://proxy.archieven.nl/0/5CBA4E125B5E4CDDBC9877D06D3D62E7>.
- Drogenham, Gerrit. 1700. *'Afbeeldinge van de wijdvermaarde en beroemde koopstad Amsterdam met omliggende landen etc., 1700'*.
<https://proxy.archieven.nl/0/9F601D114B0B40BB90A619785CF6C189>.
- Hakvoort, A. 2013. *'Enkele proefputten binnen de Nederlands Hervormde Kerk te Baambrugge'*. Hollandia reeks 469. Zaandijk: Hollandia.
- Hanemaaijer, M. 2017. *'Rijksstraatweg 45, Baambrugge, gemeente De Ronde Venen: een bureauonderzoek'*. Bureau voor Archeologie Rapport 412. Utrecht: Bureau voor Archeologie.
- van Heeringen, R., R. Schrijvers, C.A. Visser, en W.J. Weerheijm. 2017. *'Herziening van de archeologische beleidskaart van de gemeente De Ronde Venen 2016'*. Vestigia rapport 1385. Amersfoort: Vestigia BV.
- 'HISGIS Utrecht'*. 2015.

- http://www.hisgis.nl/hisgis/gewesten/utrecht/atlas_utrecht-1/HISGIS-Utrecht.
- Jansen, H. 2006. *'Archeologisch onderzoek tracé drukriolering Abcoude: Bureauonderzoek'*. Grontmij Archeologische Rapporten 261. Houten: Grontmij Nederland N.V.
- Jansen, H., en J. Bex. *'Archeologisch onderzoek dijkverbetering Angsteldijk'*. Grontmij Archeologische Rapporten. Grontmij Nederland BV.
- Kadaster. 2013. *'BAG-Viewer'*. <http://bagviewer.geodan.nl/index.html>.
- Kadaster, en PDOK. 2014. *'AHN2 en 3 - WCS service'*. <http://nationaalgeoregister.nl>.
- Ketelaar, P.A. 1769. *'Militaire kaart van de Provincie Holland (vestingen, forten en posten) bijeengebracht door de landmeter Ketelaar'*. Gemeentearchief Gooise Meren en Huizen. <https://zoeken.gooienvechthistorisch.nl>.
- de Lange, G.W., J.A.M. ten Cate, G.C. Maarleveld, Stichting voor Bodemkartering, en Rijks Geologische Dienst. 1969. *'Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000: Kaartblad nr. 31 Oost (Utrecht)'*. Wageningen: Stichting voor Bodemkartering.
- Marmos. 2014. *'Regionale bodemkwaliteitskaart noordwest Utrecht'*. Marmos.
- Meene, E.A. van de, M. van Meerkerk, en J. van der Staay. 1988. *'Geologische kaart van Nederland: toelichtingen bij de geologische kaart van Nederland 1: 50.000 = Geological map of the Netherlands: Blad Utrecht Oost (31 O)'*. Haarlem: Rijks Geologische Dienst.
- Nederlands Normalisatie Instituut. 1989. *Geotechniek: classificatie van onverharde grondmonsters*. Delft: Nederlands Normalisatie-instituut.
- Onbekend. 1924. *'Oeverlanden Vechtstreek: Situatie van het Zand- en Jaagpad van Breukelen naar Ouderkerk, kaart nr. 3.'* <http://www.rhcvechtenvenen.nl/collectie?mivast=386&mizig=101&miadt=386&miaet=1&micode=BB-THA&minr=3436033&miview=ldt>.
- RAF. 1940. *'Wageningen UR GeoPortal: RAF aerial photographs'*. 1945. <http://library.wur.nl/WebQuery/geoportal/raf>.
- Rensink, E., H.J.T. Weerts, M. Kosian, H. Feiken, en B.I. Smit. 2015. *'Archeologische Landschappenkaart van Nederland. Methodiek en kaartbeeld'*. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. <https://doi.org/10.17026/dans-xf6-ywnd>.
- de Rijk, P.T.A. 2016. *'Archeologisch onderzoek aan de Dorpsstraat 20 te Baambrugge, gemeente De Ronde Venen. Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen'*. ArcheoMedia rapport A16-015-I. Capelle aan den IJssel: ArcheoMedia.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. 2017. *'Rijksmonumentenregister'*. [Cultureelerfgoed.nl](https://cultureelerfgoed.nl/monumentenregister). <https://cultureelerfgoed.nl/monumentenregister>.
- . 2020. *'Archis3 - Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed'*. <https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, en Data Archiving and Networking Services. *'e-depot voor de Nederlandse archeologie'*. <http://www.edna.nl>.
- Salomons, K.T. 2011. *'Archeologisch bureauonderzoek Nederland Hervormde Kerk aan de Dorpsstraat 2 te Baambrugge, gemeente De Ronde Venen, Utrecht'*. Hollandia reeks 375. Zaandijk: Hollandia.
- SIKB. 2018. *'BRL 4000: Beoordelingsrichtlijn Archeologie, versie 4.1'*. SIKB. https://www.sikb.nl/doc/BRL4000/BRL%20SIKB%204000%20Archeologie%20versie%204_1.pdf.
- Slebos, D.L.H. 2001. *'Dortmont, Rustenburg en Poelesteijn, drie buitenplaatsen in Baambrugge'*. Oudheidkundig Genootschap Nifterlake.

- Slebos, D.L.H. 2004. 'Meer Baambrugse Buitenplaatsen'. *Jaarboek 2003 van het Oudheidkundig genootschap Niftarlake*.
- Stichting voor Bodemkartering. 1970. 'Bodemkaart van Nederland schaal 1: 50.000: toelichting bij kaartblad 31 Oost Utrecht'. Wageningen: Stiboka. <http://edepot.wur.nl/117825>.
- Tol, A. 2007. 'Drukriolering Baambrugge, gemeente Abcoude. Archeologisch vooronderzoek: een bureauonderzoek'. RAAP notitie. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.
- van der Zee, R.M. 2019. 'Kadetragect Angstel, Baambrugge (gemeente De Ronde Venen)'. ADC Rapport 4036. Amersfoort: ADC ArcheoProjecten.

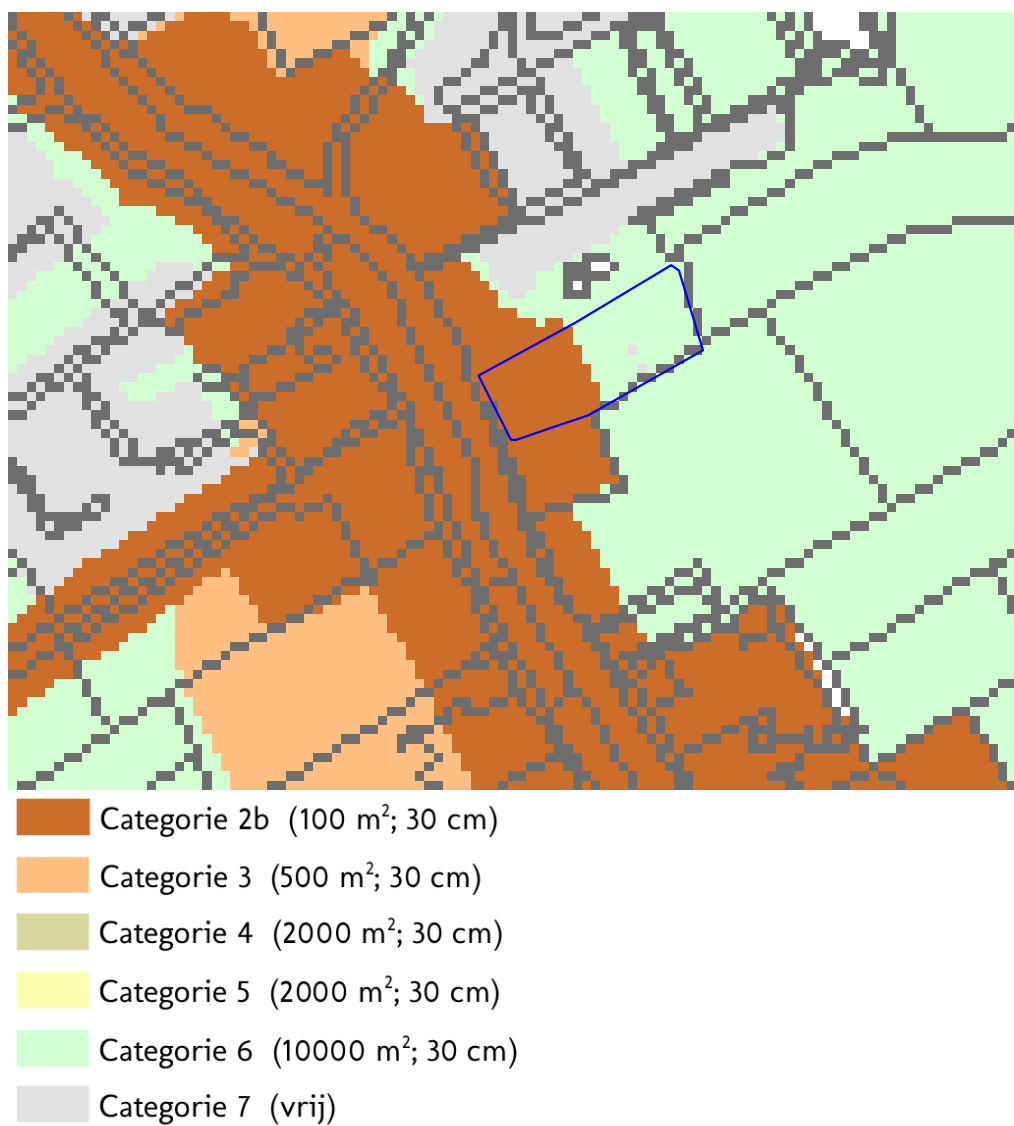
Figuren

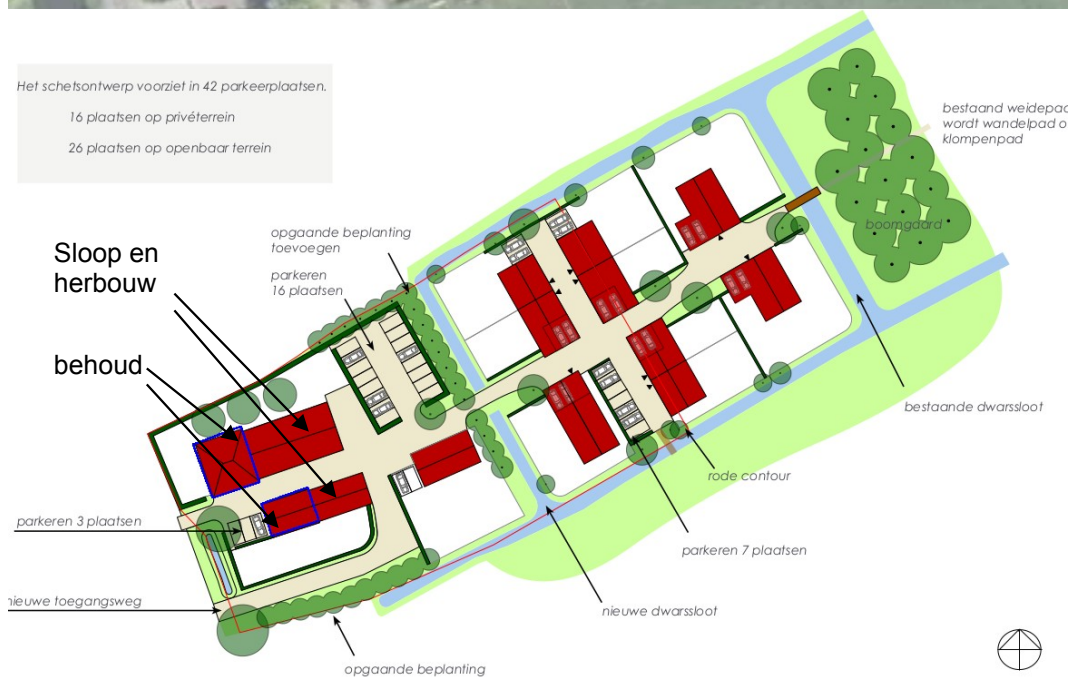
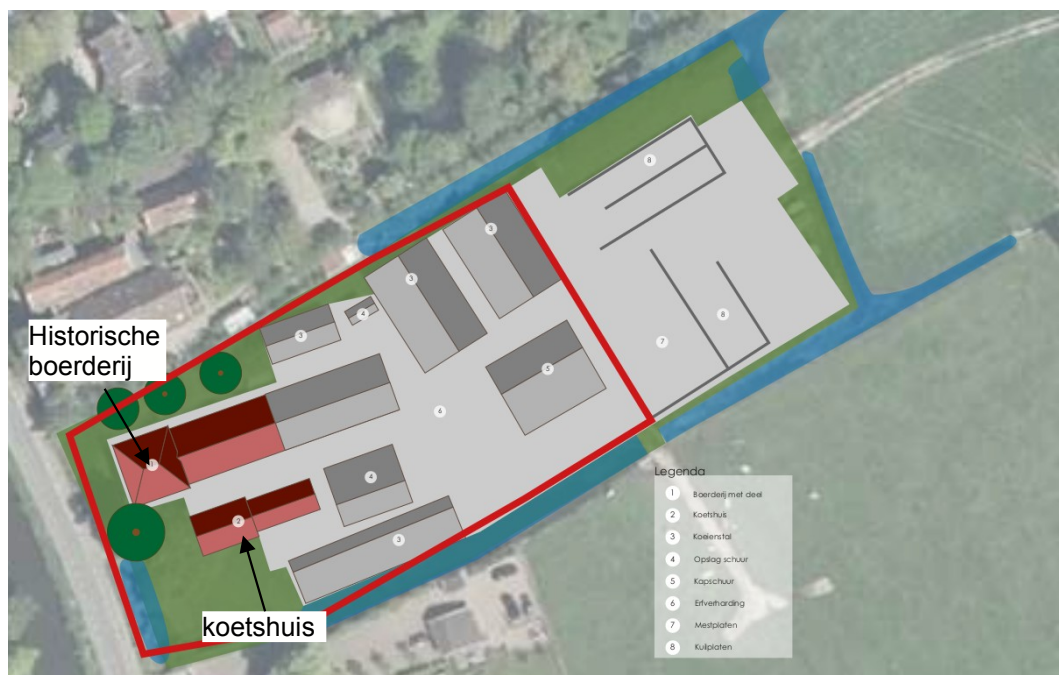
Figuur 2: Topografische kaart.

Figuur 3: Luchtfoto 2018.

Figuur 4: Uitsnede uit de archeologische beleidskaart van 2017 (Van Heeringen e.a. 2017).

Figuur 5: Bestaande (boven) en nieuwe (onder) situatie.

Figuur 6: Projectie van bestaande bebouwingscontouren uit BAG op nieuwe situatie.

Zicht op het koetshuis vanaf de Rijksweg.

Boerderij en koetshuis met doorgang naar het erf.

Zicht vanaf het erf in de richting van de Rijksweg. De aangebouwde stal

Koeienstal op achtererf.

Sleufsilo's en coniferen als huidige erfbepanting.

Achtererf met sleufsilo en gesloten verharding.

Woningen ten noorden van het erf.

Weilanden met veepad ten oosten van het erf.

Figuur 7: Foto's van de huidige situatie.

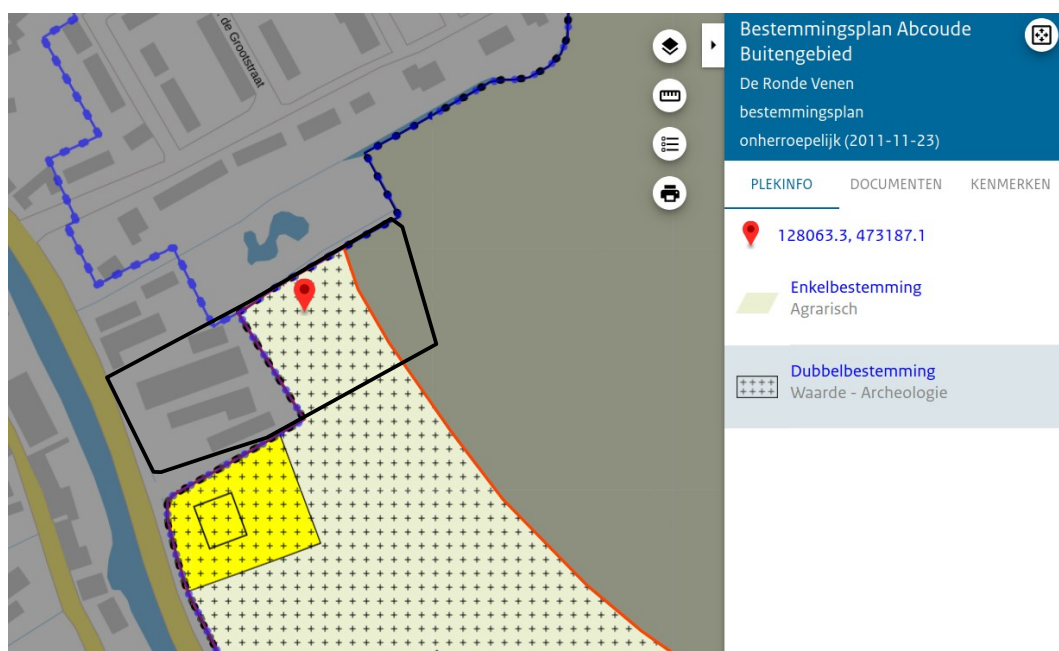

Figuur 8: Luchtfoto huidige situatie.

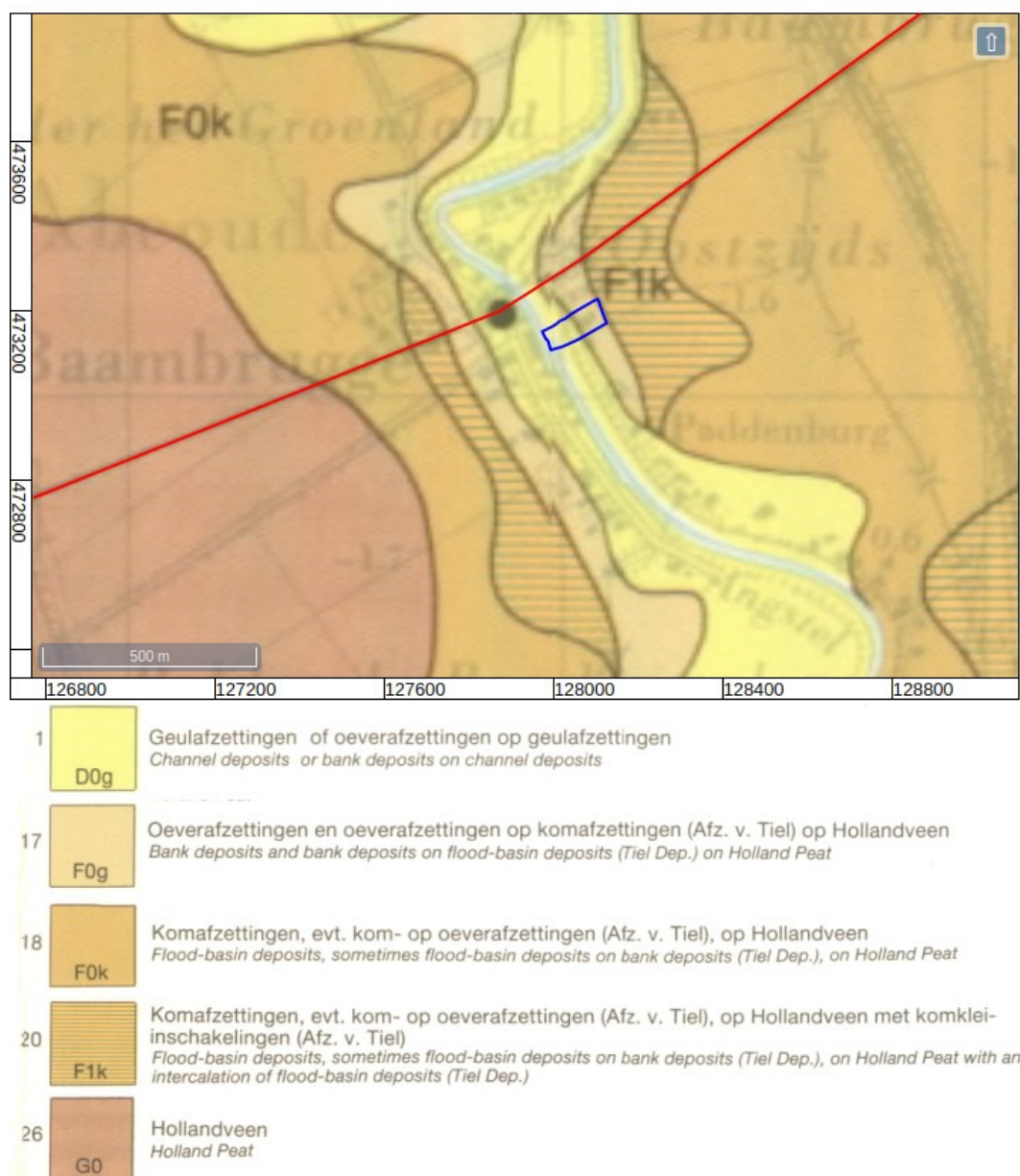
Bureau voor Archeologie Rapport 972

Figuur 10: Verbeelding Beschermd dorpsgezicht Abcoude en beschermd dorpsgezicht Baambrugge Gemeente De Ronde Venen beheersverordening.

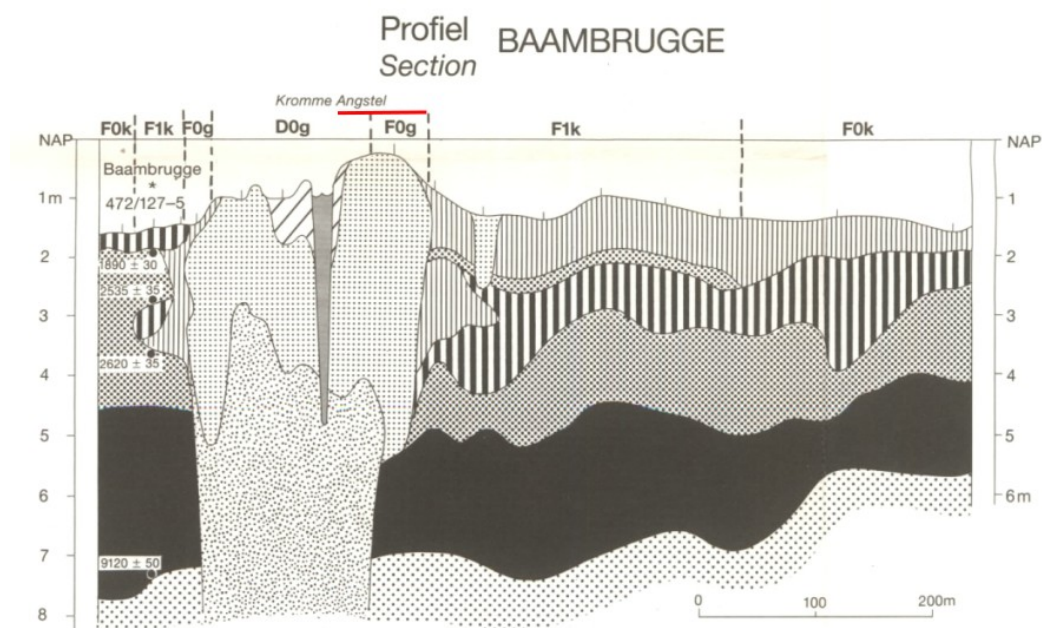

Figuur 11: Verbeelding Bestemmingsplan Abcoude Buitengebied De Ronde Venen bestemmingsplan onherroepelijk (2011-11-23).

Figuur 12: Geologische kaart Utrecht Oost (Meene, Meerkerk, en Staay 1988).

In rood de profiellijn bij doorsnede in fig.

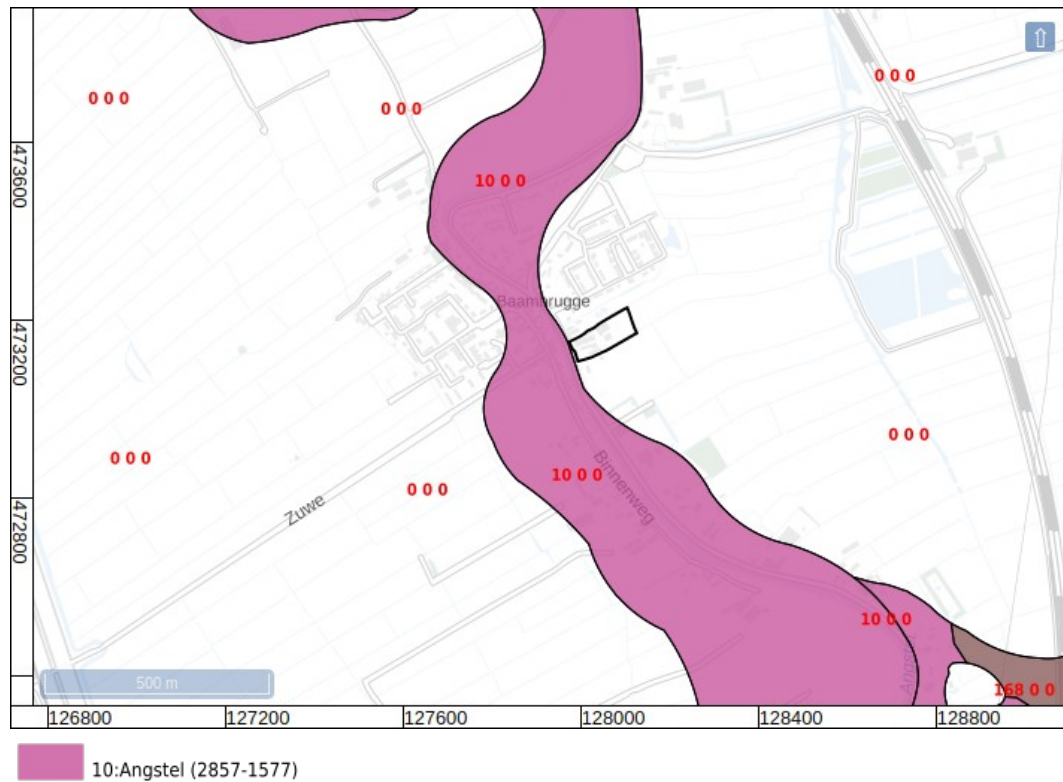
Legenda van de profielen VREELAND en BAAMBRUGGE
Legend of the sections VREELAND and BAAMBRUGGE

Westland Formatie – Perimariene gebied
Westland Formation – Perimarine area

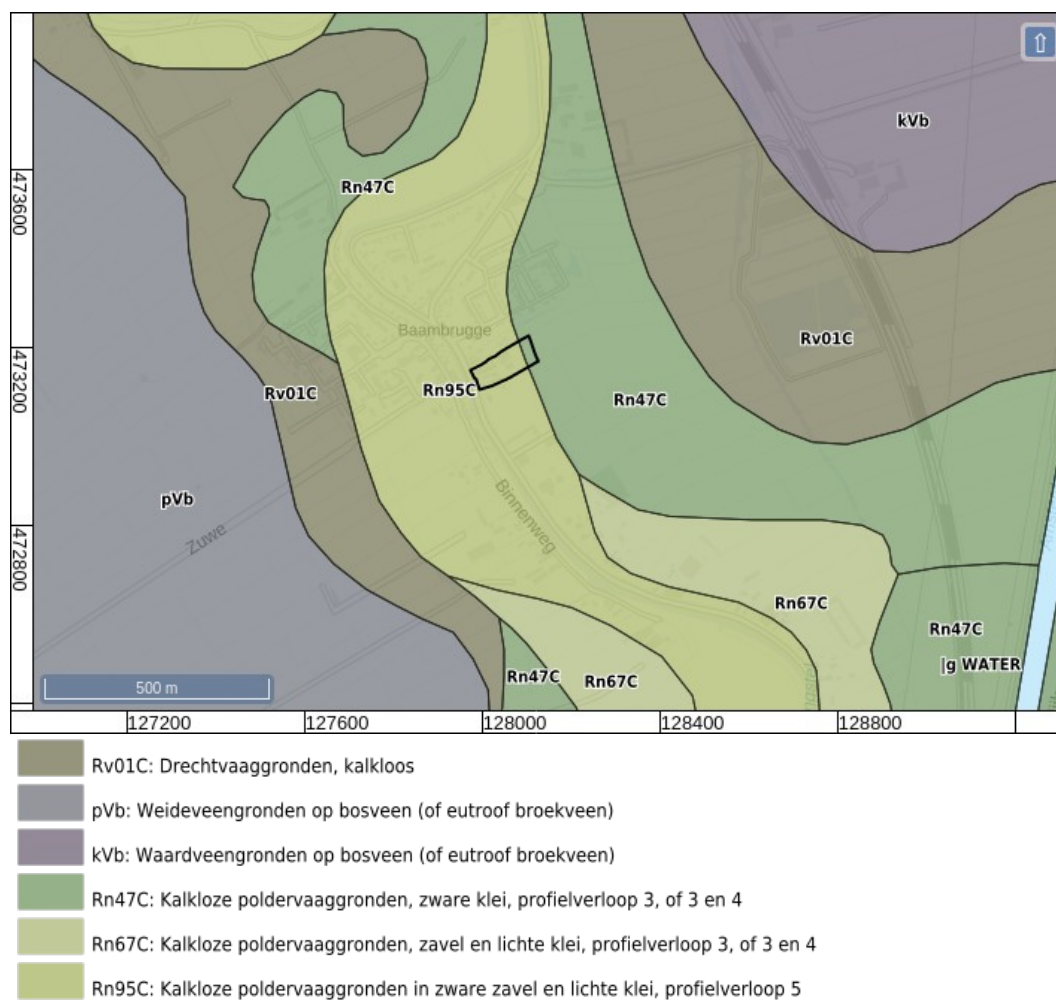
- Kleig fijn zand, gelaagd
Clayey fine sand, stratified
- Fijn zandige klei, gelaagd
Fine-sandy clay, stratified
- Lichte klei
Sandy clay
- Zware klei
Heavy clay
- Kleigyttja
Clayey gyttja
- Gyttja (zwarte meerbodem)
Gyttja
- Venige klei
Peaty clay
- Bosveen
Wood peat
- Overgangsvveen
Mesotrophic peat
- Formatie van Twente
Twente Formation
- Fijn en matig grof zand (Dekzand)
Fine and medium sand (Coversand)

Figuur 13: Geologisch profiel bij Baambrugge (Meene, Meerkerk, en Staay 1988).

Het plangebied ligt ter hoogte van de rode streep.

Figuur 14: Beddinggordels (Cohen e.a. 2012).

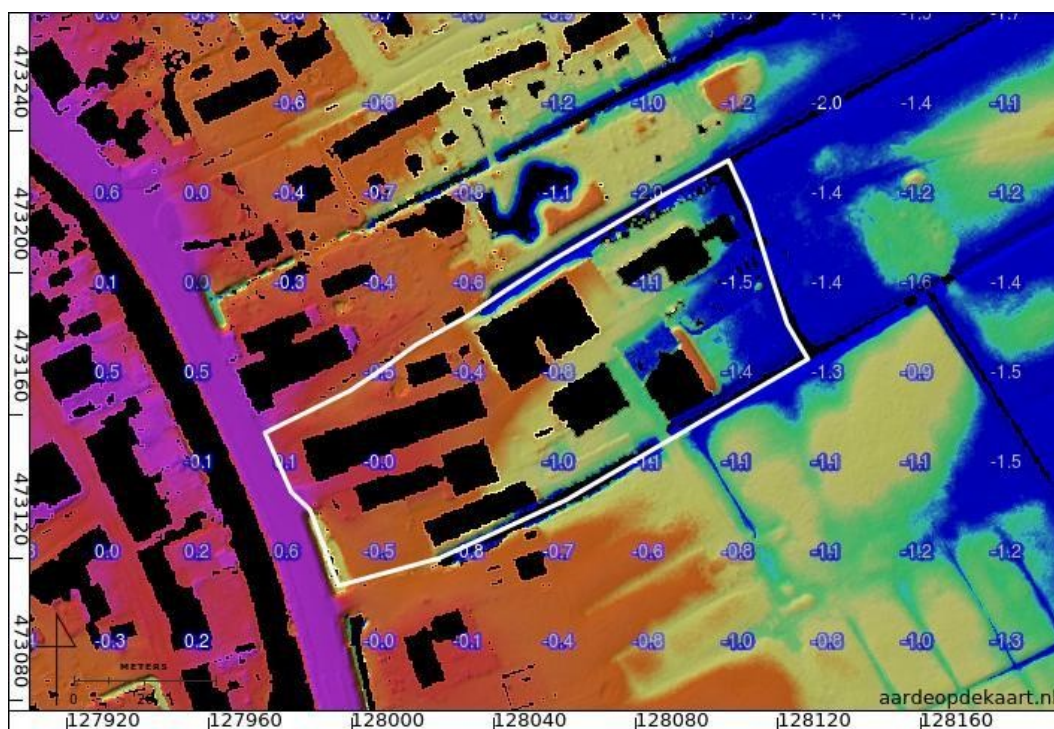
Figuur 15: Bodemkaart (Stichting voor Bodemkartering 1970).

Figuur 16: Geomorfologische kaart (De Lange e.a. 1969).

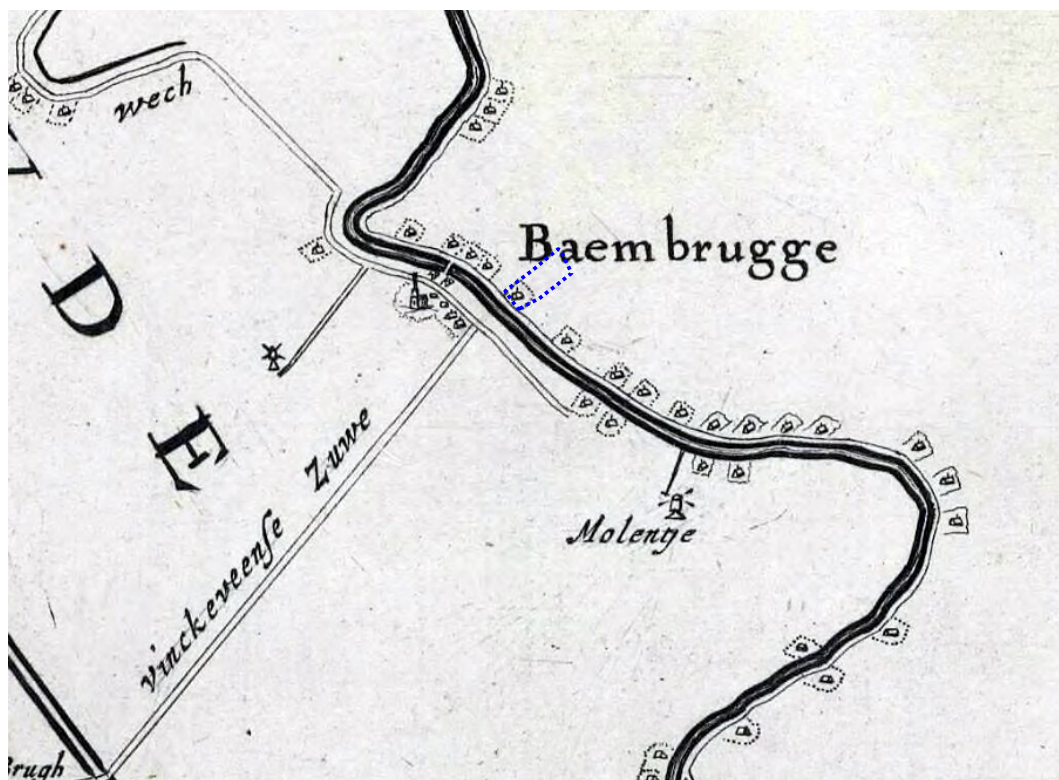
Figuur 17: Hoogte-reliëfkaart (Kadaster en PDOK 2014).

Figuur 18: Hoogte-reliëfkaart detail (Kadaster en PDOK 2014).

Figuur 19: Uitsnede uit een kaart van Beeldsnijder uit 1575. Het plangebied ligt ongeveer in de cirkel.

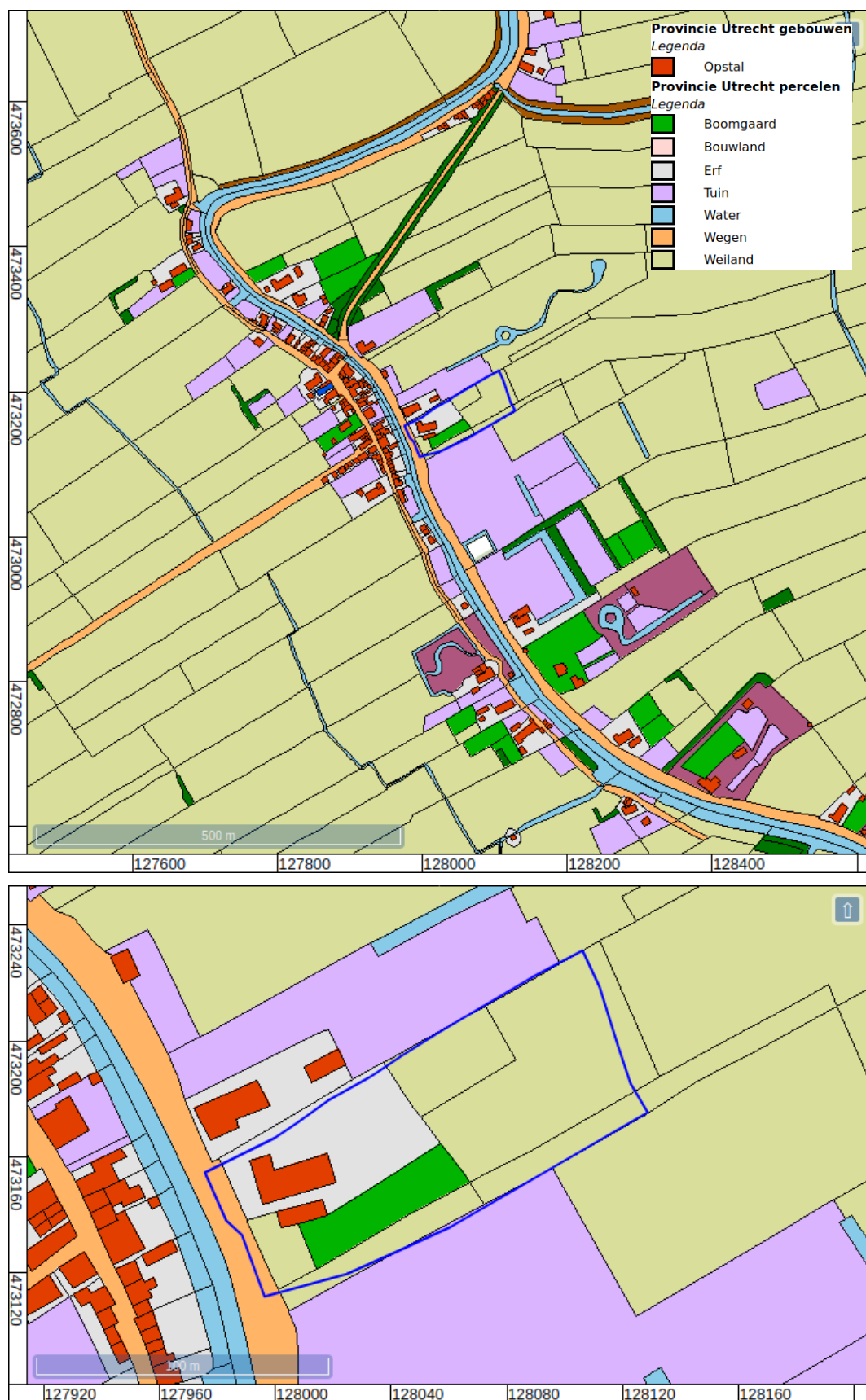

Figuur 20: Kaart uit de 17^e eeuw van het Hoogheemraadschap Rhijnland (Douw en Van Brouckhuijsen 1647).

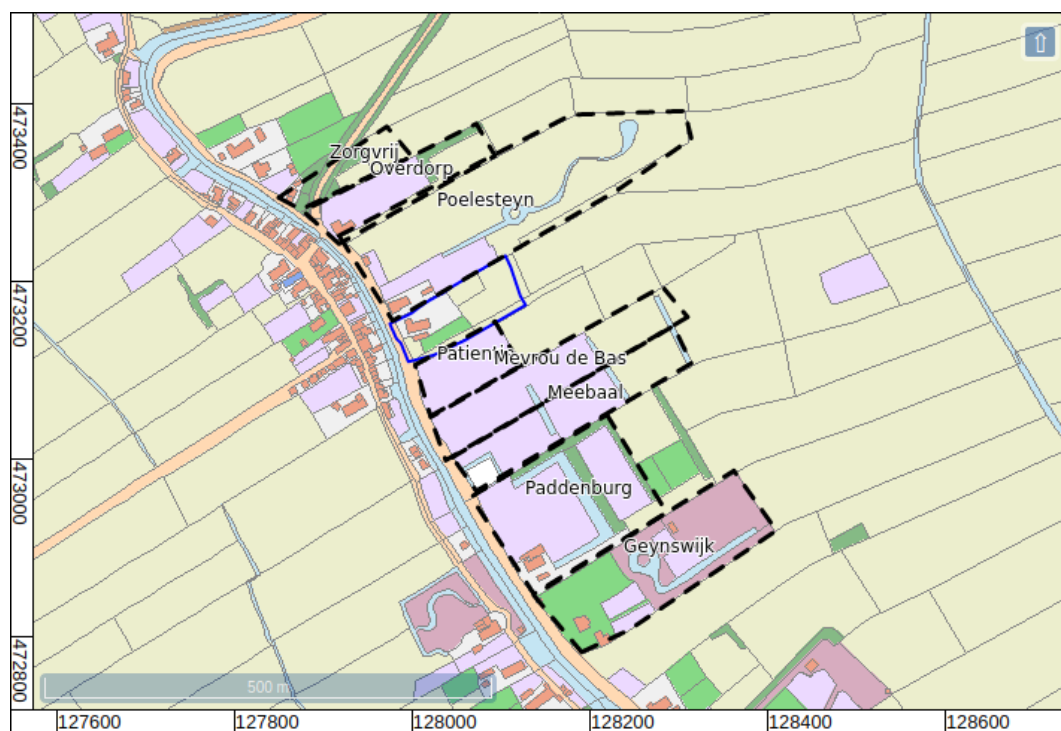

Figuur 21: Nieuwe accurate kaart van Amstelland, met een gedeelte van Sticht, Rhyndlandt en Noorthollandt (Drogenham 1700).

Figuur 22: Militaire kaart uit de 18^e eeuw van Noord-Holland (Ketelaar 1769).

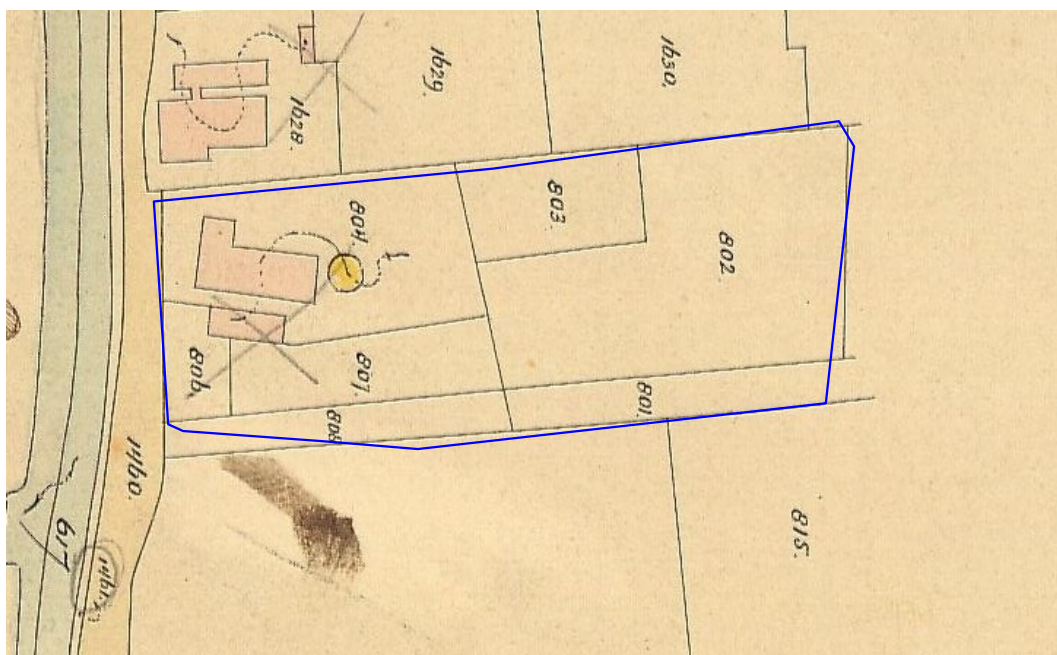
Figuur 23: Kadastrale minuut 1811-1832 ('HISGIS Utrecht' 2015), overzicht (boven) en detail (onder).

Figuur 24: Ligging van (grotendeels verdwenen) buitenplaatsen geprojecteerd op de kadastrale minuut.

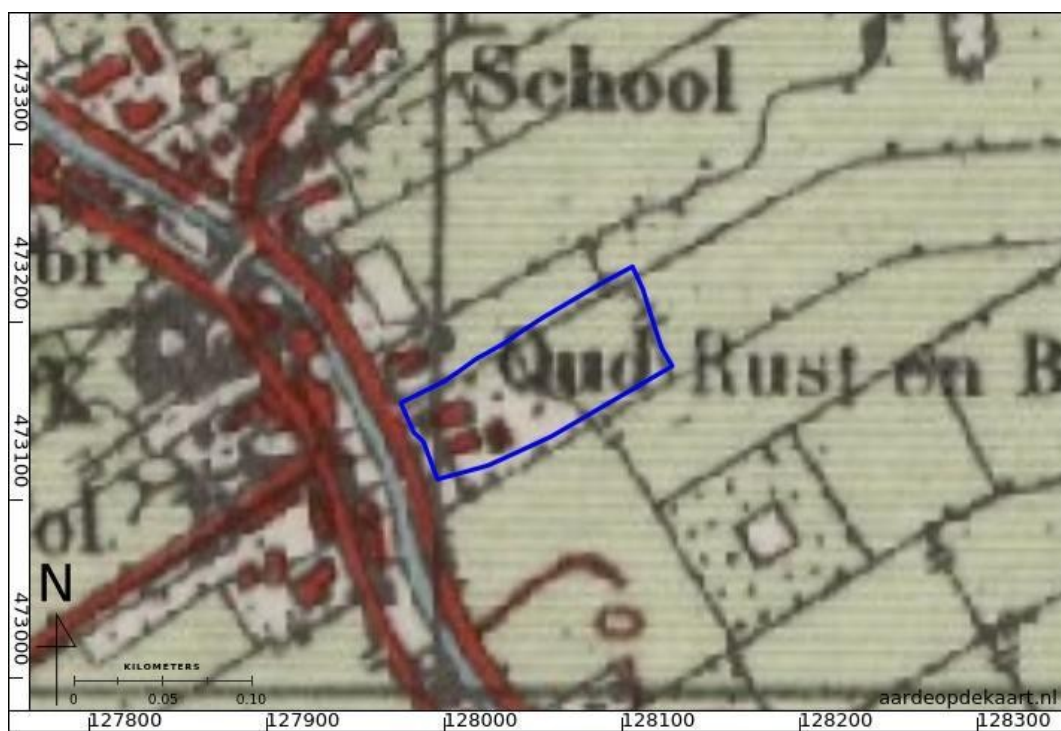
Figuur 25: 386-1000-ABCOUDE-1898.

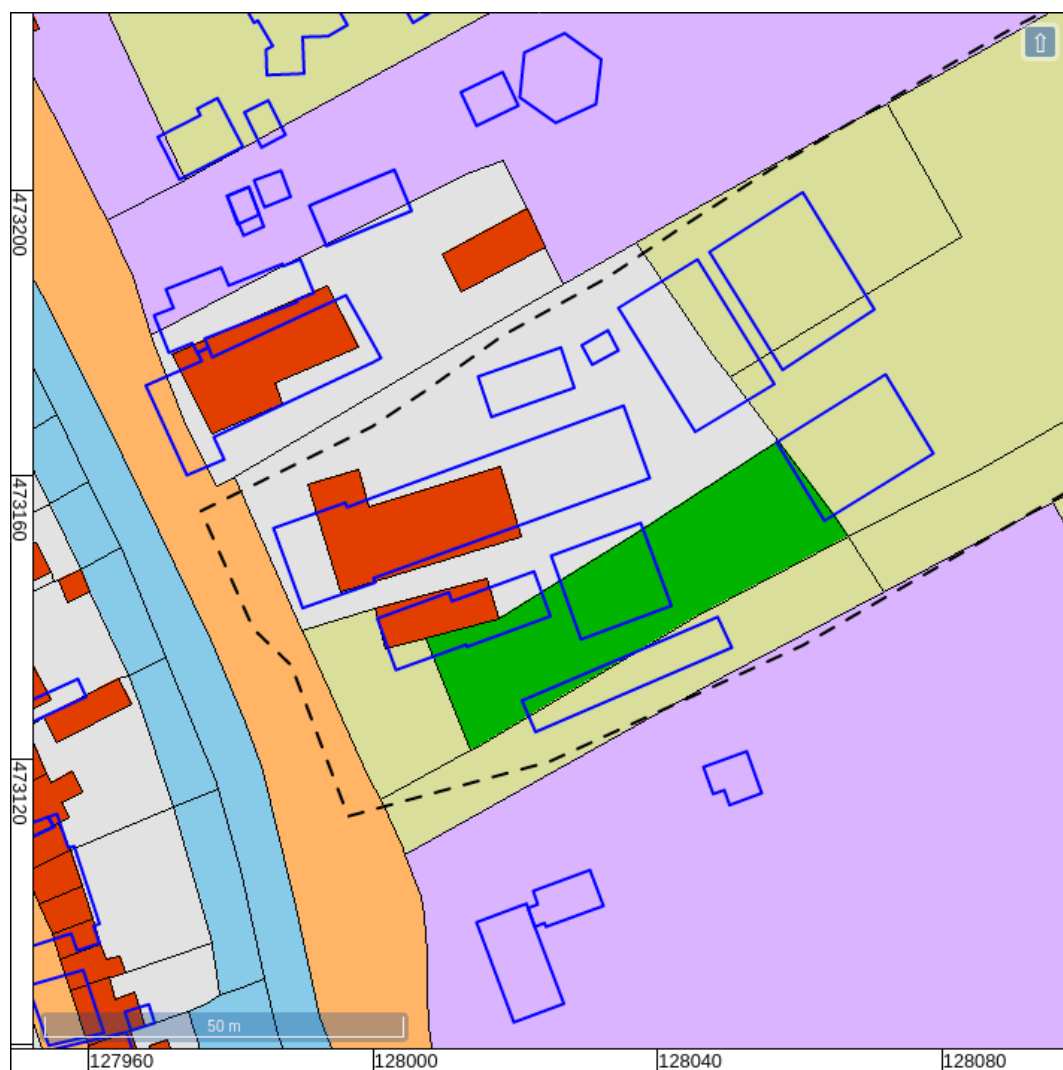
Figuur 26: Kaart circa 1924 (Onbekend 1924).

Figuur 27: 386-1004-ABCOUDE-1931.

Figuur 28: 31E-1948-Mijdrecht.

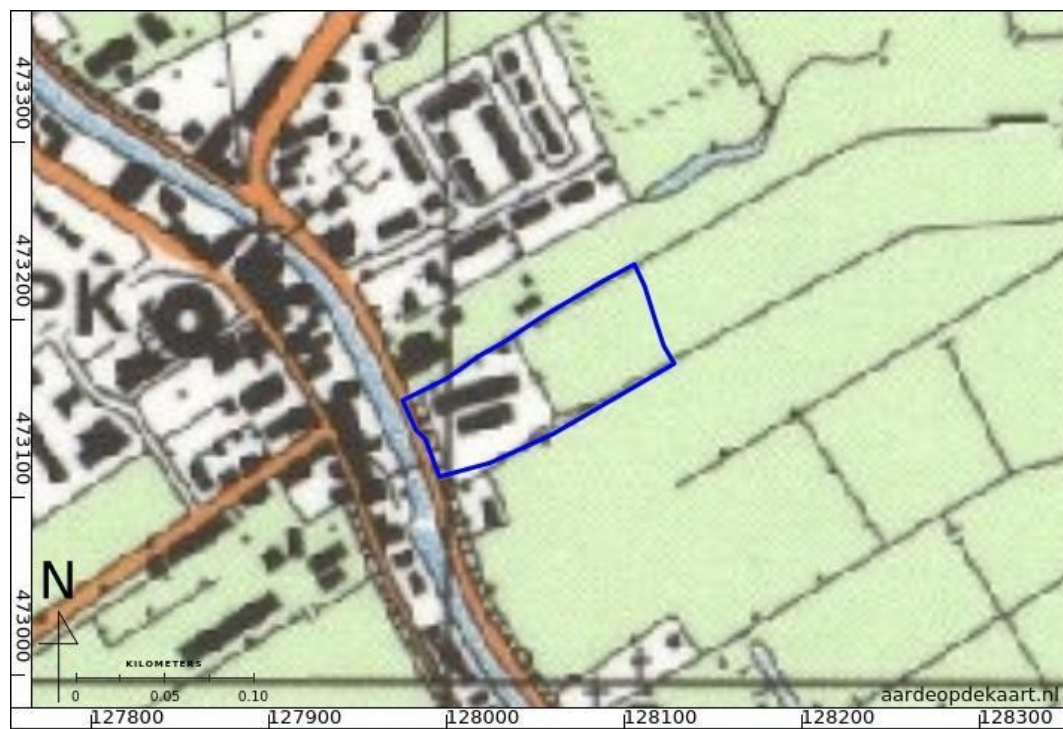
Figuur 29: Contouren van de bestaande bebouwing geprojecteerd op de kadastrale minuut.

Figuur 30: 31E-1959-Mijdrecht.

Figuur 31: 31E-1969-Mijdrecht.

Figuur 32: 31E-1981-Mijdrecht.

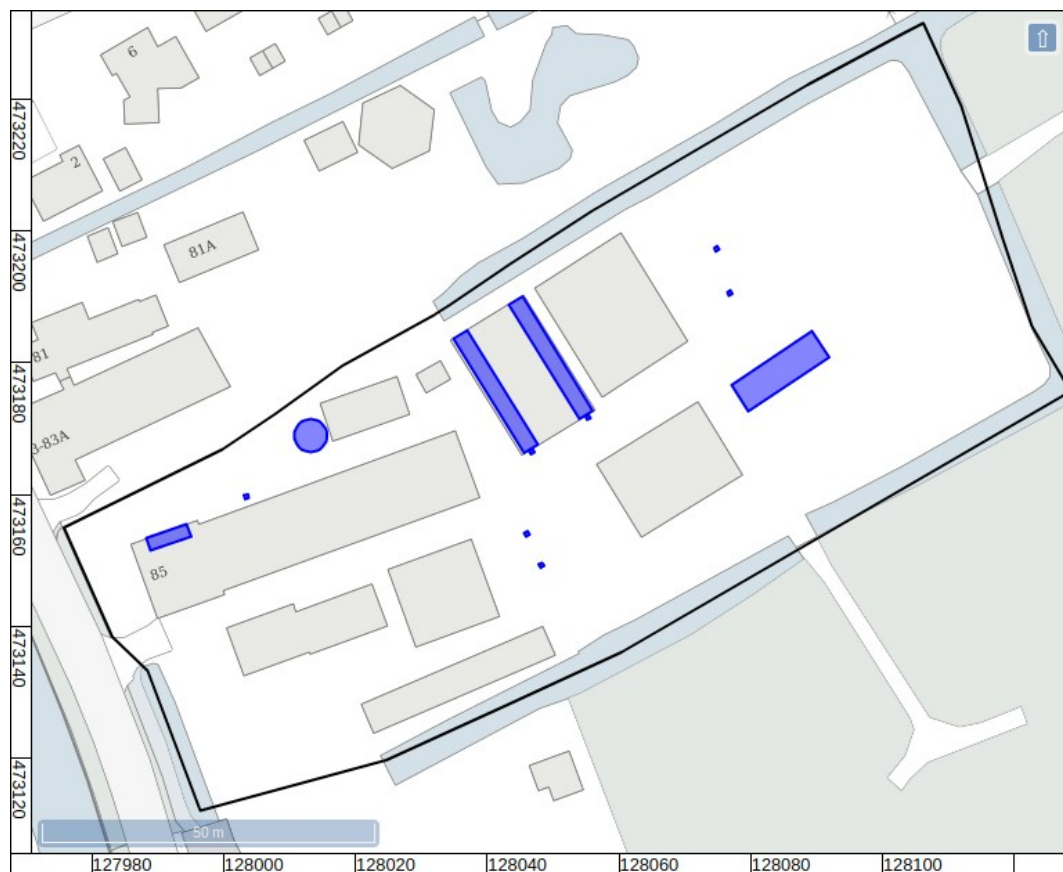
Figuur 33: 31E-1988-Mijdrecht.

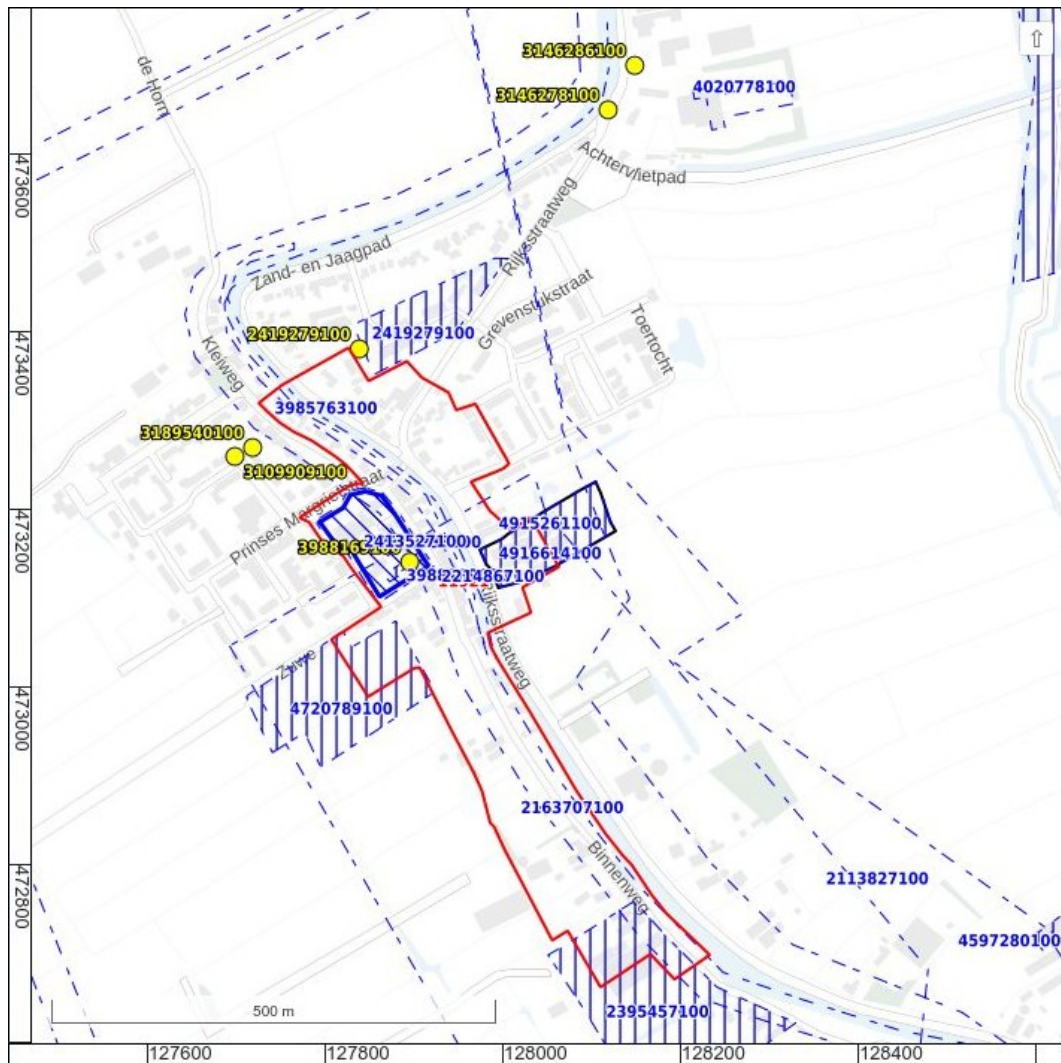
Figuur 34: 31E-1992-Mijdrecht.

Figuur 35: Luchtfoto 9 september 1945 (RAF 1940-45; WUR library ID: 364461).

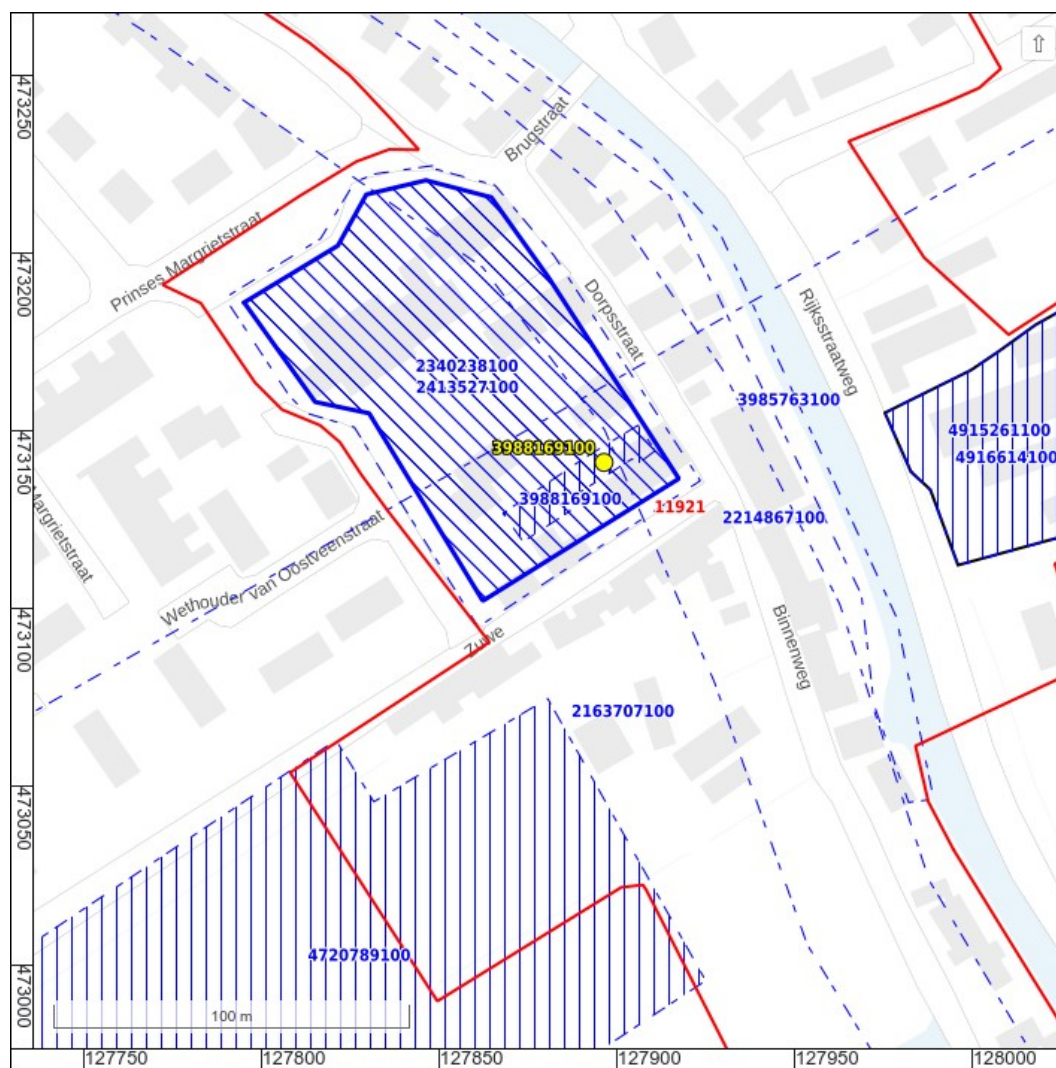

Figuur 36: Putten en kelders.

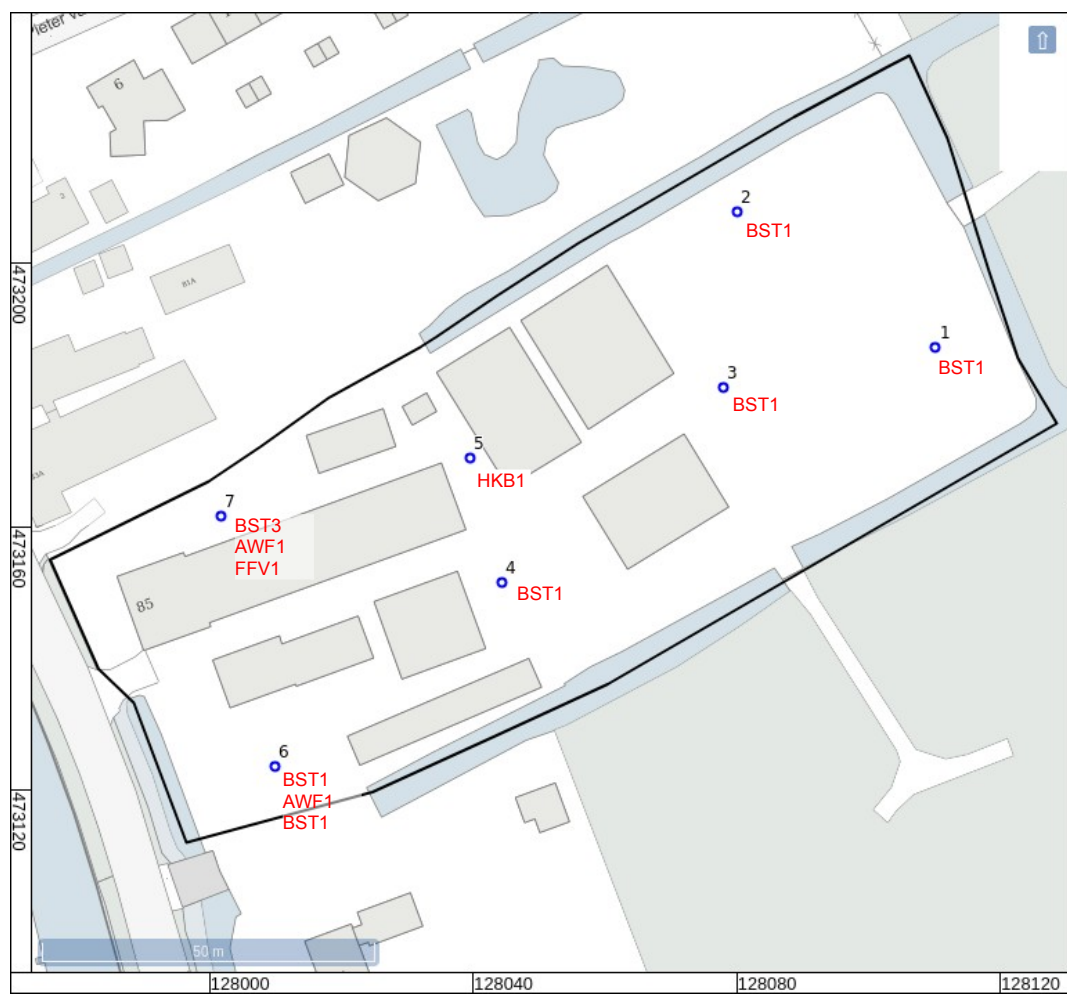
Figuur 37: Archeologische terreinen (rood), vondstlocaties (geel) en zaken (blauw) uit ARCHIS (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2020).

Het plangebied is zwart omlijnd.

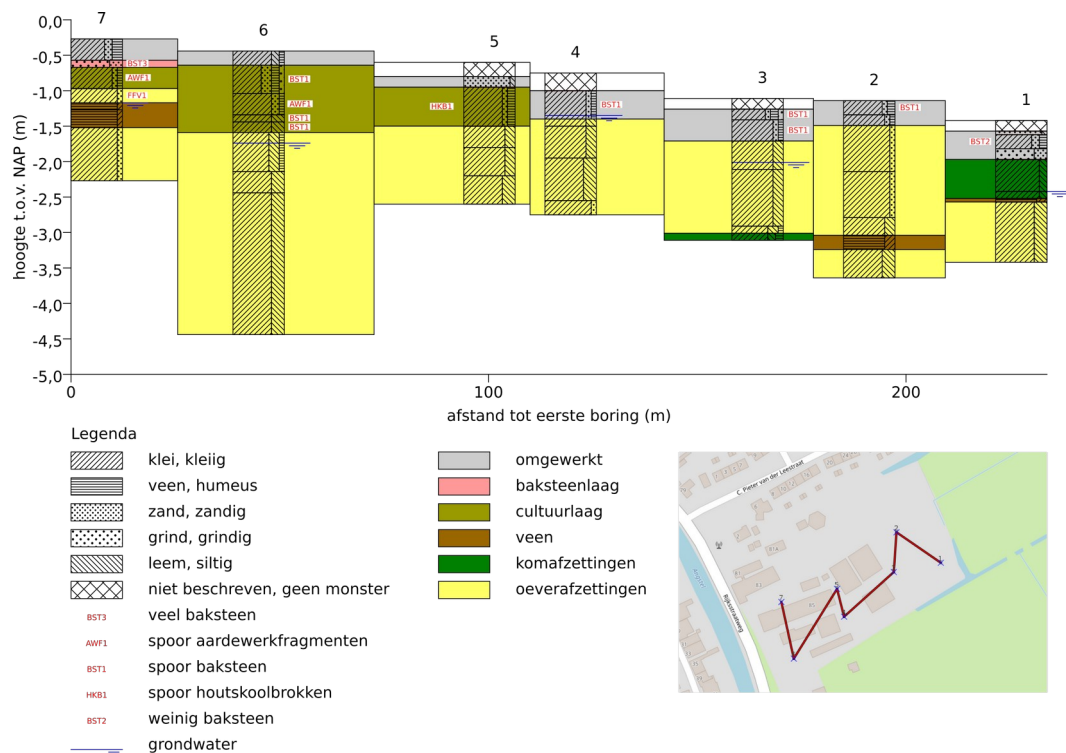

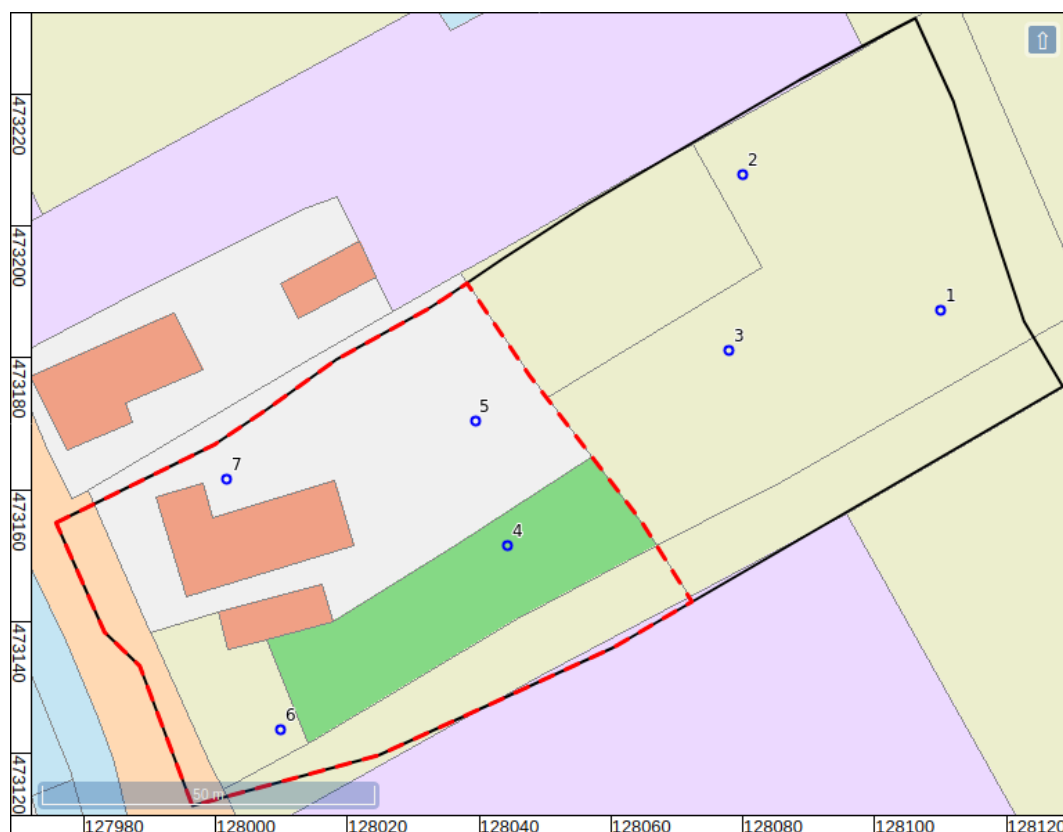
Figuur 38: Vergrootte uitsnede van de ARCHIS gegevens van fig. 37.

Het plangebied is zwart omlijnd.

Figuur 39: Boorpuntenkaart met archeologische indicatoren.

Figuur 41: Zone met mogelijk archeologische resten binnen rode onderbroken lijn, geprojecteerd op de kadastrale minuut (boven) en op de actuele situatie (onder).

Figuur 42: Zone met mogelijk archeologische resten binnen rode onderbroken lijn geprojecteerd op de nieuwe situatie.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

nr.	grens (cm-mv)		grond	bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvor mingen	antropogene bijmengingen	interpretatie	boortype	overig
	boven	onder										
1												Datum: 11-11-2020; grondwaterstand tijdens boring: 100 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer
	0	15	beton								kernboring	basis scherp; beton
	15	20	zand	zwak siltig	matig grof	grijs				omgewerkt	7cm- Edelman	matige spreiding; zand matig afgerond; basis scherp; cunet
	20	40	klei	matig zandig; matig humeus		grijs-bruin	kalkarm		weinig baksteen	omgewerkt	7cm- Edelman	basis scherp
	40	55	grind	uiterst zandig	fijn grind	donker-grijs				omgewerkt	7cm- Edelman	basis scherp; glas fragmenten
	55	100	klei	matig siltig		grijs	kalkloos			oeverafzettingen	7cm- Edelman	spoor zwarte vlekken; basis geleidelijk
	100	110	klei	matig siltig		grijs	kalkloos			oeverafzettingen	3cm- Guts	spoor zwarte vlekken; basis geleidelijk
	110	115	veen	sterk kleiig		donker-bruin-grijs	kalkloos			veen	3cm- Guts	basis geleidelijk
	115	200	klei	uiterst siltig		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	slap; spoor schelpmateriaal
2												Datum: 11-11-2020; beschrijver: A. de Boer
	0	20	klei	zwak zandig; matig humeus		donker-bruin-grijs	kalkloos		spoor baksteen	omgewerkt	7cm- Edelman	basis geleidelijk
	20	35	klei	zwak zandig; zwak humeus		bruin-grijs	kalkloos			omgewerkt	7cm- Edelman	basis geleidelijk
	35	100	klei	zwak zandig		bruin-grijs	kalkrijk	spoor roest-vlekken		oeverafzettingen	3cm- Guts	basis geleidelijk; oever
	100	165	klei	zwak zandig		bruin-grijs	kalkrijk	spoor roest-		oeverafzettingen	3cm- Guts	basis geleidelijk

nr.	grens (cm-mv) grond		bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvoor mingen	antropogene bijmengingen	interpretatie	boortype	overig
	boven	onder									
							vlekken				
	165	190	klei	sterk siltig	grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	basis geleidelijk
	190	210	veen	sterk kleiig	donker- grijs-bruin	kalkloos			veen	3cm- Guts	basis geleidelijk
	210	250	klei	uiterst siltig	grijs	kalkloos			oeverafzettingen	3cm- Guts	wel s4 maar toch ca1
3											Datum: 11-11-2020; grondwaterstand tijdens boring: 90 (cm – mv); beschrijver: A. de Boer
	0	15	beton							kernboring	beton
	15	30	klei	zwak zandig; zwak grindig; matig humeus	donker- bruin-grijs	kalkarm		spoor baksteen	omgewerkt	7cm- Edelman	basis geleidelijk; omgewerkte grond
	30	60	klei	zwak zandig; zwak humeus	bruin-grijs	kalkarm		spoor baksteen	omgewerkt	7cm- Edelman	basis geleidelijk
	60	100	klei	sterk siltig	grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	7cm- Edelman	basis geleidelijk
	100	180	klei	sterk siltig	grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	spoor schelpmateriaal; basis geleidelijk
	180	190	klei	sterk siltig; zwak humeus	grijs	kalkarm			oeverafzettingen	3cm- Guts	basis geleidelijk
	190	200	klei	matig siltig; matig humeus	bruin-grijs	kalkloos			oeverafzettingen	3cm- Guts	
4											Datum: 11-11-2020; grondwaterstand tijdens boring: 60 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer
	0	25	beton							kernboring	basis scherp; asfalt
	25	65	klei	zwak zandig; zwak humeus	bruin-grijs	kalkarm		spoor baksteen	omgewerkt	7cm- Edelman	spoor grijze vlekken; basis geleidelijk; omgewerkte grond; zand en grind korrels, kleine fragmenten baksteen (enkele millimeters groot)

nr.	grens (cm-mv) grond bijmenging			mediaan	kleur	kalk	nieuwvormingen	antropogene bijmengingen	interpretatie	boortype	overig
	boven	onder									
	65	75 klei	sterk siltig		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	7cm- Edelman	basis geleidelijk
	75	120 klei	sterk siltig		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	spoor zwarte vlekken; basis geleidelijk
	120	180 klei	uiterst siltig		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	zandlagen; basis geleidelijk; weinig zandlagen
	180	200 klei	zwak zandig		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	Veel zandlagen
5											Datum: 11-11-2020; beschrijver: A. de Boer
	0	20 beton								kernboring	basis scherp; beton
	20	35 zand	zwak siltig	matig grof	licht-bruin-grijs				omgewerkt	7cm- Edelman	matige spreiding; zand matig afgerond; basis scherp; opgebrachte grond; schoon
	35	90 klei	zwak zandig; matig humeus		donker-bruin-grijs	kalkarm		spoor houtskool-brokken	cultuurlaag	7cm- Edelman	basis scherp; omgewerkte grond; baksteenspikkels (millimeter grootte)
	90	120 klei	sterk siltig		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	stevig; basis geleidelijk
	120	160 klei	sterk siltig		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	spoor zwarte vlekken; basis geleidelijk
	160	200 klei	uiterst siltig		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	matig slap; zandlagen
6											Datum: 11-11-2020; grondwaterstand tijdens boring: 130 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer
	0	20 klei	matig siltig; zwak humeus		bruin-grijs	kalkloos			omgewerkt	7cm- Edelman	basis scherp; zode
	20	60 klei	sterk zandig; zwak grindig; matig humeus	matig grof	grijs-bruin	kalkrijk		spoor baksteen	cultuurlaag	7cm- Edelman	matige spreiding; zand matig afgerond; basis geleidelijk; opgehoogd mogelijk
	60	90 klei	matig zandig; zwak humeus		donker-bruin-grijs	kalkrijk	spoor roest-vlekken	spoor aardewerkfragmenten	cultuurlaag	7cm- Edelman	basis geleidelijk; omgewerkte grond; aardewerkfragment roodbakkend, rand verweerd 2cm groot, niet verzameld
	90	100 klei	uiterst siltig		grijs-bruin	kalkrijk		spoor baksteen	cultuurlaag	7cm- Edelman	basis geleidelijk
	100	115 klei	uiterst siltig		grijs-bruin	kalkrijk		spoor baksteen	cultuurlaag	3cm- Guts	basis geleidelijk; omgewerkte grond; met

nr.	grens (cm-mv) grond		bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvormingen	antropogene bijmengingen	interpretatie	boortype	overig
	boven	onder									
	115	170	klei		grijs-bruin	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	zand spoor zwarte vlekken; basis scherp
	170	200	klei		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	spoor zwarte vlekken; slap; spoor schelpmateriaal; basis geleidelijk; hout 2 cm dik op 180, verkruiemd
	200	400	klei		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	detrituslagen; basis geleidelijk; millimeter dikke zandlagen
7											Datum: 11-11-2020; grondwaterstand tijdens boring: 90 (cm - mv); beschrijver: A. de Boer
	0	30	klei		donker-grijs	kalkrijk			omgewerkt	7cm- Edelman	basis geleidelijk
	30	40	grind	fijn grind	oranje			veel baksteen	baksteenlaag	7cm- Edelman	basis scherp; baksteen laag
	40	70	klei		bruin-grijs	kalkrijk		spoor aardewerkfragmenten	cultuurlaag	7cm- Edelman	basis geleidelijk; kalkmortel; aardewerkfragment faience 1 cm niet verzameld
	70	90	klei		groen-grijs	kalkrijk	spoor fosfaat-vlekken		cultuurlaag	7cm- Edelman	basis geleidelijk
	90	100	veen		grijs-bruin	kalkloos			veen	7cm- Edelman	sterk amorf; basis geleidelijk
	100	125	veen		grijs-bruin	kalkloos			veen	3cm- Guts	sterk amorf; basis scherp; verkruiemt
	125	200	klei		grijs	kalkrijk			oeverafzettingen	3cm- Guts	spoor zwarte vlekken; zandlagen

Coördinaten van de boringen:

nr.	X (m RD)	Y (m RD)	Z (cm NAP)
1	128110	473188	-142
2	128080	473208	-114
3	128078	473181	-111
4	128044	473152	-75
5	128040	473171	-60
6	128010	473124	-44
7	128002	473162	-27